

LT

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

2022

ES auditas trumpai

Europos Audito Rūmų
2022 m. metinių ataskaitų pristatymas

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1
Užklausos: eca.europa.eu/lt/Pages/ContactForm.aspx
Interneto svetainė: eca.europa.eu
Tviteris: @EUAuditors

Daugiau informacijos apie Europos Sąjungą pateikiama internete (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2023

Print	ISBN 978-92-849-0885-1	doi:10.2865/66380	QJ-09-23-357-LT-C
PDF	ISBN 978-92-849-0875-2	doi:10.2865/113211	QJ-09-23-357-LT-N
HTML	ISBN 978-92-849-0892-9	doi:10.2865/02905	QJ-09-23-357-LT-Q

Printed in Luxembourg

LT

2022

ES auditas trumpai

Europos Audito Rūmų
2022 m. metinių ataskaitų pristatymas

Turinys

Pirmininko pratarė	4
Bendri rezultatai	6
Pagrindiniai nustatyti faktai	6
Ką auditavome	8
2022 m. ES biudžetas skaičiais	8
Iš kur gaunama lėšų?	8
Kam naudojamos lėšos?	8
Ką tikrinome?	10
Ką nustatėme	11
Mūsų patikinimo pareiškimas dėl ES biudžeto	11
ES finansinėse ataskaitose pateikta informacija yra tikra ir teisinga	11
Pateikiame palankią nuomonę dėl pajamų	12
Pateikiame neigiamą nuomonę dėl ES biudžeto išlaidų	12
Pateikėme sąlyginę nuomonę dėl 2022 m. EGADP išlaidų	15
Išsamesnė mūsų rezultatų analizė	16
Biudžeto ir finansų valdymas	16
Rizika ir iššūkiai	22
Siekiant ES biudžeto rezultatų	27
Pajamos	30
Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika	33
Sanglauda, atsparumas ir vertybės	36
Gamtos ištekliai	41
Migracija ir sienų valdymas, Saugumas ir gynyba	46
Kaimyninės šalys ir pasaulis	49
Europos viešasis administravimas	52
Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė	55
Europos plėtros fondai	60
Bendra informacija	64
Europos Audito Rūmai ir jų darbas	64

Pirmininko pratarė

Metinė ataskaita yra pagrindinis Audito Rūmų produktas. Kad ji būtų parengta, reikia suderinti pastangas ir atlikti didelį audito bei pagalbinį darbą. Šiais metais, kaip ir ankstesniais metais, darome išvadą, kad ES finansinėse ataskaitose pateikta tikra ir teisinga informacija apie ES finansinę būklę. Teikiame palankią nuomonę dėl 2022 m. finansinių ataskaitų patikimumo. 2022 m. pajamos buvo teisėtos ir tvarkingos ir jose nebuvo reikšmingo klaidų lygio.

ES ilgalaikio biudžeto paketą sudaro 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa (DFP) kartu su priemone „NextGenerationEU“ (NGEU) – laikinu ekonomikos gaivinimo priemonių rinkiniu, kurį sudaro obligacijų emisija finansuojamos papildomos lėšos. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonei (EGADP) tenka apie 90 % NGEU finansavimo. Antrus metus iš eilės teikiame dvi atskiras nuomones dėl 2022 m. išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo: vieną – dėl tradicinio ES biudžeto, kitą – dėl EGADP.

Mūsų įvertintas bendras ES biudžeto išlaidų klaidų lygis 2022 m. padidėjo iki 4,2 % (2021 m. – 3,0 %). Todėl dėl išlaidų teikiame neigiamą nuomonę. Pagrindinėse išlaidų srityse, dėl kurių teikiame specialų vertinimą, klaidų lygis yra reikšmingas. Jis gerokai padidėjo išlaidų kategorijoje „Sauglaida, atsparumas ir vertybės“ ir sudarė 6,4 % (2021 m. – 3,6 %). Išlaidų kategorijos „Gamtos išteklių“ klaidų lygis – 2,2 % (2021 m. – 1,8 %).

2022 m., antraisiais EGADP įgyvendinimo metais, padidėjo mokėjimų lygis ir mes galėjome susidaryti geresnį vaizdą apie tai, kaip ji įgyvendinama. Nors pažanga buvo lėtesnė, nei tikėtasi, 11 valstybių narių gavo 13 dotacijų mokėjimų, kurių bendra vertė – 46,9 milijardo eurų. Be to, buvo patvirtinta 6,8 milijardo eurų išankstinio finansavimo suma. Atlikdami auditą patikrinome 244 iš 274 tarpinių reikšmių ir visas 37 siektinas reikšmes, susijusias su 13 mokėjimų, kurie buvo atlikti 2022 m.

Savo vertinimą daugiausia grindėme EGADP reglamentu mokėjimams nustatyta sąlyga, kad pirmiausia turi būti patenkinamai pasiektos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės, tačiau taip pat vertinome, ar laikomasi reglamente nustatytų pagrindinių tinkamumo finansuoti sąlygų. Padarėme išvadą, kad 15 iš 281 mūsų tikrintos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės nebuvo visiškai tvarkingos. Arba jos nebuvo patenkinamai pasiektos, arba susijusios priemonės buvo netinkamos finansuoti. Be to, mūsų vertinime atsižvelgiama į tai, kokį poveikį turi kokybiniai nustatyti faktai, pavyzdžiui, prastai parengtos priemonės ir susijusios tarpinės ar siektinos reikšmės, taip pat valstybių narių ataskaitų teikimo ir kontrolės sistemų trūkumai. Todėl,

remdamiesi kiekybiniais ir kokybiniais kriterijais, teikiame sąlyginę nuomonę dėl EGADP išlaidų 2022 m.

Ši sąlyginė nuomonė yra mūsų metinio atitikties audito dėl EGADP išlaidų tvarkingumo rezultatas. Įvertinti tvarkingumą tebėra sudėtinga, nes vertinant pasiektus kokybinius rezultatus reikia priimti daug sprendimų, todėl galimi įvairūs aiškinimai. Be to, atlikdami audito darbą ne kartą nustatėme tarpines reikšmes arba siektinas reikšmes, kurios yra neaiškiai apibrėžtos, todėl sunku įvertinti, ar jos pasiektos.

Svarbu pažymėti, kad mūsų atitikties auditas dėl EGADP išlaidų tvarkingumo yra tik vienas visapusiško darbo, kurį atliekame siekdami įvertinti šią naują priemonę, aspektas. Pirma, jau parengėme keletą audito ataskaitų, kuriose atkreipiamas dėmesys į rimtus trūkumus ir susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su EGADP struktūra ir įgyvendinimu. Jas papildys kiti tiek atliekami, tiek planuojami auditai, susiję su lėšų panaudojimu, kontrolės sistemomis, skaitmenine pertvarka ir žaliaja transformacija. Tik sujungę viso šio audito darbo rezultatus galėsime įvertinti bendrą EGADP veiksmingumą.

Mums pradėdant atsigauti po krizės, kuri kartais atrodė esanti sunkiai įveikiama, verta paminėti beprecedentį ES atsako, susijusio su priemonėmis ir iniciatyvomis visose biudžeto srityse, pobūdį. Šiuo metu valstybės narės vienu metu įsisavina kelių priemonių lėšas. Užbaigdamos 2014–2020 m. laikotarpio programas, jos taip pat turi vėluodamos pradėti įgyvendinti 2021–2027 m. DFP. Šiuo metu dauguma valstybių narių yra pasirengusios įgyvendinti NGEU finansavimą – dar reikia išmokėti didelę pinigų sumą.

Spaudimas išlaidoms didina spaudimą administraciniams ištekliams, taigi ir klaidų riziką. Be to, jei pasidalijamojo valdymo fondai 2024 ir 2025 m. nebus įgyvendinami gerokai sparčiau, įsipareigojimų panaikinimo rizika vėliau per DFP ciklą eksponentiškai didės.

Mūsų 2022 m. nustatyti faktai rodo, kad turime išlikti budrūs ir kad visais lygmenimis reikia veiksmingų patikrų siekiant įsitikinti, kaip naudojamos ES lėšos ir ar pasiekti numatyti rezultatai. Toliau dirbsime su kitomis ES institucijomis ir valstybėmis narėmis, kad būtų geriau valdomos ir prižiūrimos ES lėšos. Kaip visada, mūsų misija – stiprinti piliečių pasitikėjimą didinant atskaitomybę ir skaidrumą visose ES veiklos srityse, kad ji galėtų veiksmingai reaguoti į dabartinius ir būsimus iššūkius.

Galiausiai, norėčiau pripažinti Audito Rūmų darbuotojų atsidavimą ir kompetenciją. Jų pareigingumas ir profesionalumas yra labai svarbūs rengiant mūsų metinę ataskaitą ir formuojant mūsų institucijos ateitį.

Tony Murphy
pirmininkas

Bendri rezultatai

Pagrindiniai nustatyti faktai

2022 m. patikinimo pareiškimo santrauka

Teikiame palankią nuomonę dėl Europos Sąjungos 2022 m. finansinių ataskaitų patikimumo.

Taip pat teikiame palankią nuomonę dėl 2022 m. pajamų teisėtumo ir tvarkingumo.

Teikiame dvi atskiras nuomones dėl 2022 m. išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo:

- mūsų nuomonė dėl ES biudžeto išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo yra neigiama;
- mūsų nuomonė dėl išlaidų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teisėtumo ir tvarkingumo yra sąlyginė.

Daugiau informacijos apie mūsų nuomonės dėl 2022 m. išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindą pateikiame dalyje „Mūsų patikinimo pareiškimas“.

- Darome išvadą, kad ES finansinėse ataskaitose pateikta tikra ir teisinga informacija apie ES finansinę būklę.
- 2022 m. pajamos buvo teisėtos ir tvarkingos ir jose nebuvo reikšmingo klaidų lygio.
- Apskritai, įvertintas ES biudžeto išlaidų klaidų lygis buvo reikšmingas ir sudarė **4,2 %** (2021 m. – 3,0 %).
- Atlikdami rizikos vertinimą nustatėme, kad ES išlaidos yra **didelės rizikos**, kai paramos gavėjai dažnai turi laikytis sudėtingų taisyklių, pateikdami prašymus apmokėti patirtas išlaidas. Didelės rizikos išlaidų dalis mūsų audito populiacijoje toliau didėjo ir buvo reikšminga – **66,0 %** (2021 m. – 63,2 %). Mūsų vertinimu, šiais metais šioje audito populiacijos dalyje klaidų lygis yra **6,0 %** (2021 m. – 4,7 %). Ši klaida yra reikšminga ir paplitusi, todėl **dėl ES biudžeto išlaidų teikiame neigiamą nuomonę**.
- Kalbant apie **EGADP išlaidas**, 2022 m. Komisija valstybėms narėms atliko 13 dotacijų mokėjimų, kurie iš viso apėmė 274 tarpines reikšmes ir visas 37 siektinas reikšmes. 11-oje mokėjimų nustatėme kiekybinių trūkumų. Šešiuose iš šių mokėjimų buvo reikšmingų klaidų, todėl dėl EGADP išlaidų skelbiame sąlyginę nuomonę.
- **Komisijos klaidų lygio įvertis** (rizika mokėjimo metu), atskleistas 2022 m. metinėje valdymo ir veiklos ataskaitoje (MVVA), yra 1,9 %, t. y. gerokai žemiau mūsų intervalo. Komisijos ir valstybių narių atliekamų DFP 1, 2 ir 6 išlaidų kategorijų *ex post* patikrų ribotumas daro poveikį MVVA nurodytai rizikai mokėjimo metu, taigi ir Komisijos rizikos vertinimui.

- 2022 m. Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (**OLAF**) pranešėme apie 14 įtariamo sukčiavimo atvejų (2021 m. – 15), kuriuos nustatėme atlikdami 2021 m. išlaidų auditą; remdamasi šiais pranešimais, OLAF jau yra pradėjusi du tyrimus. Apie šešis iš šių atvejų taip pat pranešėme **Europos prokuratūrai**, ir ji yra pradėjusi tris tyrimus. Atlikdami 2022 m. išlaidų auditą, nustatėme 14 įtariamo sukčiavimo atvejų.
- **Neįvykdyti įsipareigojimai**, finansuojami ES biudžeto ir NGEU dotacijų lėšomis, kurie, jei nebus panaikinti, sudarys būsimas skolas, 2022 m. pabaigoje pasiekė rekordinį lygį – 453 milijardus eurų. Tai daugiausia susiję su naujais įsipareigojimais įgyvendinant NGEU ir naujais įsipareigojimais įgyvendinant 2021–2027 m. pasidalijamojo valdymo fondus.
- **ES skola** 2022 m. gerokai padidėjo ir metų pabaigoje sudarė 344,3 milijardo eurų (2021 m. – 236,7 milijardo eurų). Ji padidėjo daugiausia dėl naujų pasiskolintų lėšų, skirtų NGEU, Europos laikinos paramos priemonei nedarbo rizikai mažinti (SURE) ir makrofinansinei paramai (MFP). Iš šių pasiskolintų lėšų palūkanų normos rizika ES biudžetui kilo tik dėl NGEU priemonės. 2022 m. gryniosios palūkanos, sumokėtos už NGEU pasiskolintas lėšas, sudarė 0,5 milijardo eurų.
- Bendra **ES biudžeto rizikos pozicija**, kurią sudaro įsipareigojimai, susiję su pagal kelias finansavimo priemones išmokėtomis paskolomis, ir neapibrėžtieji įsipareigojimai, padidėjo nuo 205 milijardo eurų 2021 m. iki 248 milijardo eurų 2022 m. Šį padidėjimą daugiausia nulėmė valstybėms narėms suteiktos papildomos NGEU ir SURE paskolos ir Ukrainai suteiktos MFP paskolos. Be to, 2022 m. pabaigos duomenimis, papildomai susidarė 126 milijardai eurų paskolų, kurios jau suteiktos, bet dar neišmokėtos. Todėl ES biudžeto rizikos pozicija toliau didėjo.
- 2022 m. **su Ukraina susijusi ES biudžeto rizikos pozicija** padidėjo daugiau nei dvigubai, palyginti su 2021 m. (nuo 7 milijardų eurų iki 16 milijardų eurų). 2022 m. pabaigoje patvirtinus priemonei MFP+ skirtus papildomus 18 milijardų eurų, ši rizikos pozicija būsimuose biudžetuose gerokai padidės.

Visą mūsų 2022 m. metinių ataskaitų dėl ES biudžeto vykdymo ir dėl iš 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų finansuojamos veiklos tekstą galima rasti mūsų interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Ką auditavome

2022 m. ES biudžetas skaičiais

Europos Parlamentas ir Taryba priima metinį ES biudžetą, laikydamiesi ilgesnio laikotarpio biudžeto pagrindo, dėl kurio susitarta keleriems metams (vadinamoji *daugiametė finansinė programa*, arba DFP). 2022 m. ES biudžeto išlaidos iš viso sudarė 196,0 milijardo eurų. Tai atitinka 2,5 % ES valstybių narių bendrųjų valdžios sektoriaus išlaidų ir 1,3 % jų bendrųjų nacionalinių pajamų.

2020 m. gegužės mėn. Europos Sąjungos Taryba priėmė laikiną priemonę NGEU, kuri buvo sukurta reaguojant į COVID-19 pandemijos socialinį bei ekonominį poveikį ir kuri finansuojama leidžiant obligacijas. EGADP tenka apie 90 % NGEU finansavimo. 2022 m. negrąžintinos EGADP paramos išlaidos (dotacijos) sudarė 47,2 milijardo eurų.

Atsižvelgiant į EGADP išlaidas, ES mokėjimai 2022 m. iš viso sudarė 243,3 milijardo eurų.

Iš kur gaunama lėšų?

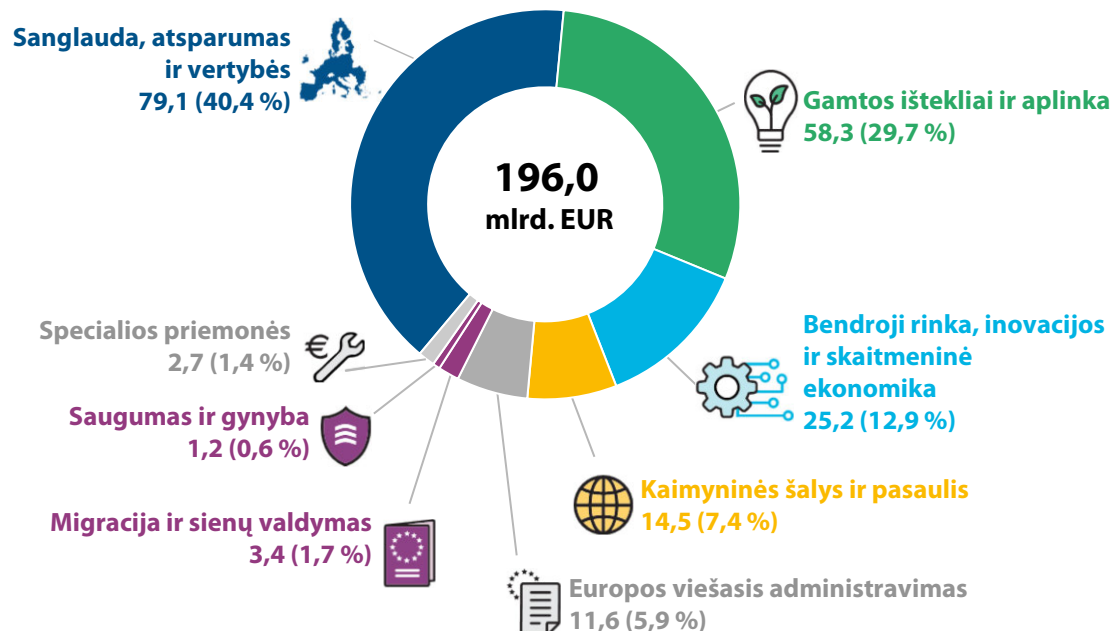
2022 m. pajamos iš viso sudarė 245,3 milijardo eurų. Didžiausia ES biudžeto dalis finansuojama sumomis, kurias valstybės narės moka proporcingai pagal savo bendrąsias nacionalines pajamas (103,9 milijardo eurų). Kiti šaltiniai – muitai (25,9 milijardo eurų), valstybių narių surinktu pridėtinės vertės mokesčiu grindžiamas įnašas (19,7 milijardo eurų), neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu grindžiamas įnašas (6,3 milijardo eurų) ir kitos pajamos (6,4 milijardo eurų). 2022 m. papildomos pajamos sudarė 83,1 milijardo eurų, įskaitant 62,2 milijardo eurų išorės asignuotųjų pajamų biudžeto garantijoms, skolinimosi ir skolinimo operacijoms (NGEU) ir 20,9 milijardo eurų vertės įnašų ir grąžinamųjų išmokų pagal ES susitarimus ir programas.

Kam naudojamos lėšos?

ES biudžeto lėšos naudojamos įvairiose srityse (žr. [1 diagramą](#)).

1 diagrama. 2022 m. ES biudžeto išlaidos pagal DFP išlaidų kategorijas

(milijardais eurų)

DFP 1 (5 skyrius)	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika
DFP 2 (6 skyrius)	Sanglauda, atsparumas ir vertybės
DFP 3 (7 skyrius)	Gamtos ištekliai ir aplinka
DFP 4 (8 skyrius)	Migracija ir sienų valdymas
DFP 5 (8 skyrius)	Saugumas ir gynyba
DFP 6 (9 skyrius)	Kaimyninės šalys ir pasaulis
DFP 7 (10 skyrius)	Europos viešasis administravimas
Specialios priemonės	(ne DFP dalis)

Šaltinis: Audito Rūmai.

Maždaug trys ketvirtadaliai biudžeto lėšų panaudojama taikant vadinamąjį pasidalijamąjį valdymą. Pagal šį biudžeto vykdymo metodą, valstybės narės paskirsto lėšas, atranka projektus ir valdo ES išlaidas, o galutinė atsakomybė tenka Komisijai. Taip yra, pavyzdžiui, DFP išlaidų kategorijose „Gamtos ištekliai ir aplinka“ ir „Sanglauda, atsparumas ir vertybės“.

EGADP lėšomis finansuojamos investicijos ir reformos visai ES svarbiose politikos srityse, suskirstytose į šešis ramsčius (žr. [2 diagramą](#)).

2 diagrama. Šeši EGADP ramsčiai

Šaltinis: Audito Rūmai.

Valstybės narės šias reformas ir investicijas iš anksto nurodo savo nacionaliniuose ekonomikos gavinimo ir atsparumo didinimo planuose, o Komisija joms skiria lėšų už susijusių tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimą.

Ką tikrinome?

Kiekvienais metais audituojame ES pajamas ir išlaidas ir tikriname, ar metinės finansinės ataskaitos yra patikimos ir ar jose atspindimos pajamų ir išlaidų operacijos atitinka ES ir nacionalines taisykles. Tikriname išlaidas tuo metu, kai galutiniai ES lėšų gavėjai vykdo veiklą arba patyrė išlaidų, o EGADP išlaidų atveju – tada, kai valstybės narės prašo atlikti mokėjimą už pasiektas iš anksto nustatytas tarpines reikšmes ar siektinas reikšmes ir kai Komisija šias išlaidas patvirtina. Praktiškai tai reiškia, kad mūsų operacijų audito populiacija apima tarpinius ir galutinius mokėjimus. Netikrinome 2022 m. sumokėtų avansų, išskyrus atvejus, kai jie tais metais buvo ir patvirtinti.

2022 m. mūsų audito populiacija, skirta pajamoms testuoti, sudarė 245,3 milijardo eurų. Mūsų audito populiacija, skirta išlaidoms testuoti, iš viso sudarė 220,5 milijardo eurų. Turėjome atskiras audito populiacijas ES biudžeto išlaidoms (166,8 milijardo eurų) ir EGADP išlaidoms (53,7 milijardo eurų) mūsų atitinkamoms nuomonėms pagrįsti.

Ką nustatėme

Mūsų patikinimo pareiškimas dėl ES biudžeto

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį, Europos Parlamentui ir Europos Sąjungos Tarybai teikiame patikinimo pareiškimą dėl ES konsoliduotųjų finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Tai yra pagrindinis mūsų metinės ataskaitos elementas.

EGADP yra laikina priemonė, įgyvendinama ir finansuojama taip, kad ji iš esmės skiriasi nuo ES biudžeto išlaidų. ES biudžeto išlaidų gavėjams mokama už tai, kad jie vykdė tam tikrą veiklą, arba kompensuojamos patirtos išlaidos, o pagal EGADP valstybėms narėms lėšų skiriama už patenkinamai pasiektas iš anksto nustatytas tarpines reikšmes arba siektinas reikšmes. Todėl EGADP atveju tikrinome, ar iš anksto nustatytos tarpinės reikšmės arba siektinos reikšmės patenkinamai pasiektos ir ar buvo įvykdytos horizontaliosios tinkamumo finansuoti sąlygos. Todėl teikiame dvi atskiras nuomones dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo: vieną – dėl ES biudžeto išlaidų, kitą – dėl EGADP išlaidų.

ES finansinėse ataskaitose pateikta informacija yra tikra ir teisinga

2022 m. ES finansinėse ataskaitose visais reikšmingais aspektais pateikta teisinga informacija apie ES finansinius rezultatus ir jos turtą bei įsipareigojimus metų pabaigoje, laikantis tarptautinių viešojo sektoriaus apskaitos standartų.

Todėl, kaip ir kasmet nuo 2007 m., galime pateikti palankią nuomonę dėl finansinių ataskaitų patikimumo.

Į ES balansą įtrauktas pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimas 2022 m. pabaigoje siekė 80,6 milijardo eurų (2021 m. – 122,5 milijardo eurų). Pensijų įsipareigojimas 2022 m. daugiausia sumažėjo dėl padidėjusios nominalios diskonto normos, kuriai įtakos turi didėjančios visuotinės palūkanų normos.

Nuo 2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė nebėra ES valstybė narė. Balanso sudarymo dieną iš ES finansinių ataskaitų buvo matyti 23,9 milijardo eurų iš JK gautina grynoji suma (2021 m. – 41,8 milijardo eurų), remiantis susitarime dėl išstojimo apibrėžtais abipusiais įsipareigojimais.

ES finansinėse ataskaitose buvo įvertintas Rusijos invazijos poveikis su Ukraina susijusioms paskoloms ir dotacijoms, jis tinkamai apskaitytas ir pateiktas pagal apskaitos taisyklių reikalavimus.

Pateikiame palankią nuomonę dėl pajamų

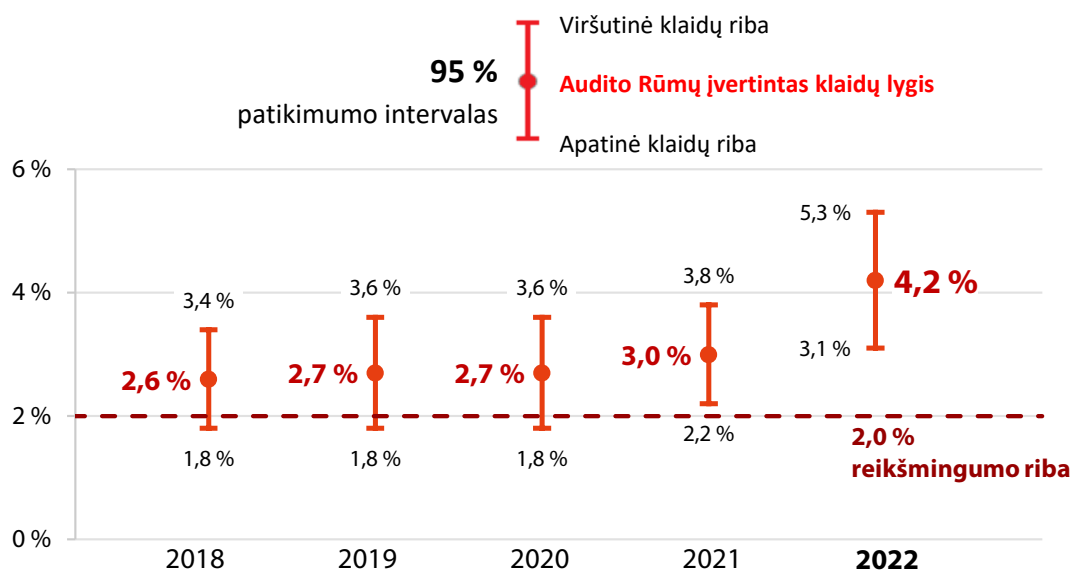
Manome, kad pajamose reikšmingo klaidų lygio nėra. Mūsų tikrintos pajamų valdymo sistemos apskritai buvo veiksmingos.

Pateikiame neigiamą nuomonę dėl ES biudžeto išlaidų

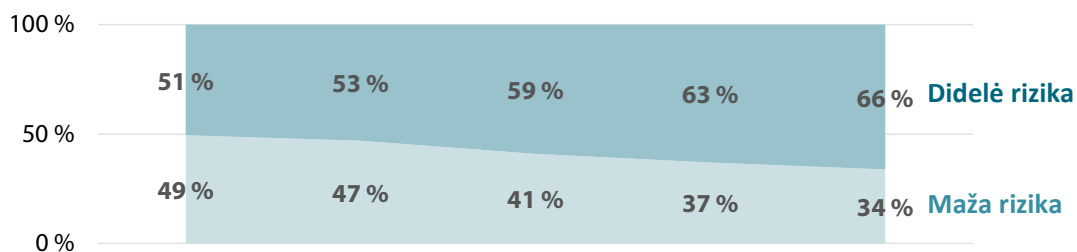
Klaidą apibrėžiame kaip pinigų sumą, kuri neturėjo būti išmokėta iš ES biudžeto. Klaidų padaroma, kai pinigai naudojami nesilaikant atitinkamų ES teisės aktų, taigi ne taip, kaip Taryba ir Europos Parlamentas ketino priimdami tuos teisės aktus, arba kai jie naudojami nesilaikant konkrečių nacionalinių taisyklių.

Kalbant apie ES biudžeto išlaidas, mūsų vertinimu, klaidų lygis yra 3,1–5,3 %. Vidurinis šio intervalo taškas – anksčiau vadintas labiausiai tikėtiniu klaidų lygiu – palyginti su praėjusiais metais, padidėjo nuo 3,0 % iki 4,2 % (žr. [3 diagramą](#)).

3 diagrama. Įvertintas klaidų lygis ir audito populiacija (2018–2022 m.)

Pagal riziką suskirstyta audito populiacija

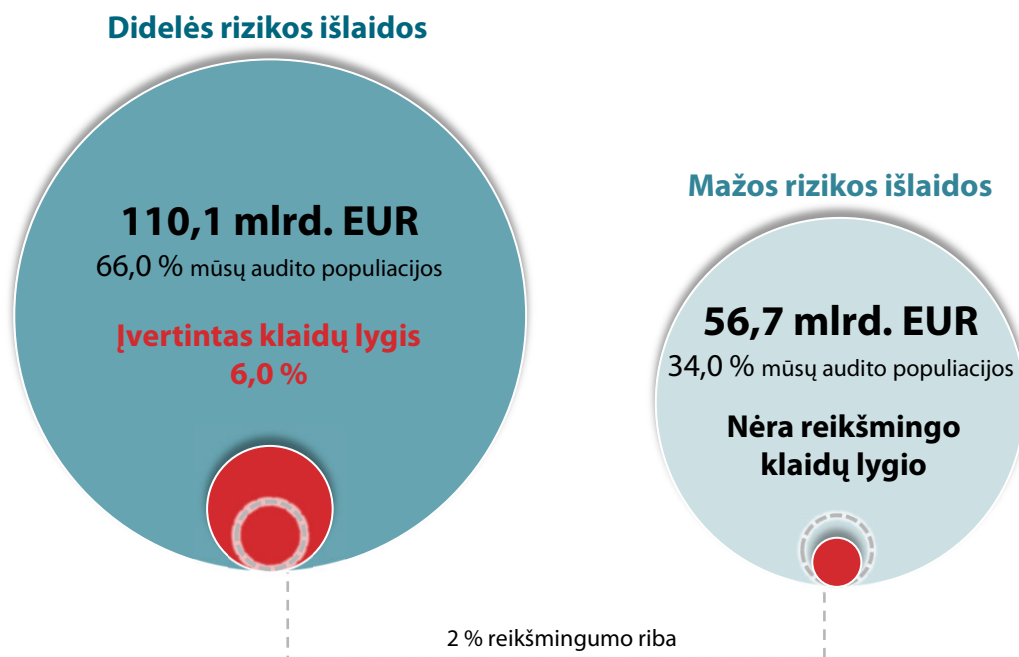

Šaltinis: Audito Rūmai.

Daugiau nei pusė mūsų audito populiacijos vėl paveikta reikšmingo klaidų lygio

2022 m. didelės rizikos išlaidos sudarė 66,0 % mūsų audito populiacijos – padidėjo nuo 63,2 % praėjusiais metais. Ir toliau nustatėme, kad mažos rizikos išlaidose reikšmingo klaidų lygio nebuvo, tačiau didelės rizikos išlaidos vis dar buvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio, todėl lėšų išmokėjimo būdas turi įtakos klaidų rizikai. Vertiname, kad klaidų lygis didelės rizikos išlaidose yra 6,0 % (2021 m. – 4,7 %) (žr. [4 diagramą](#)).

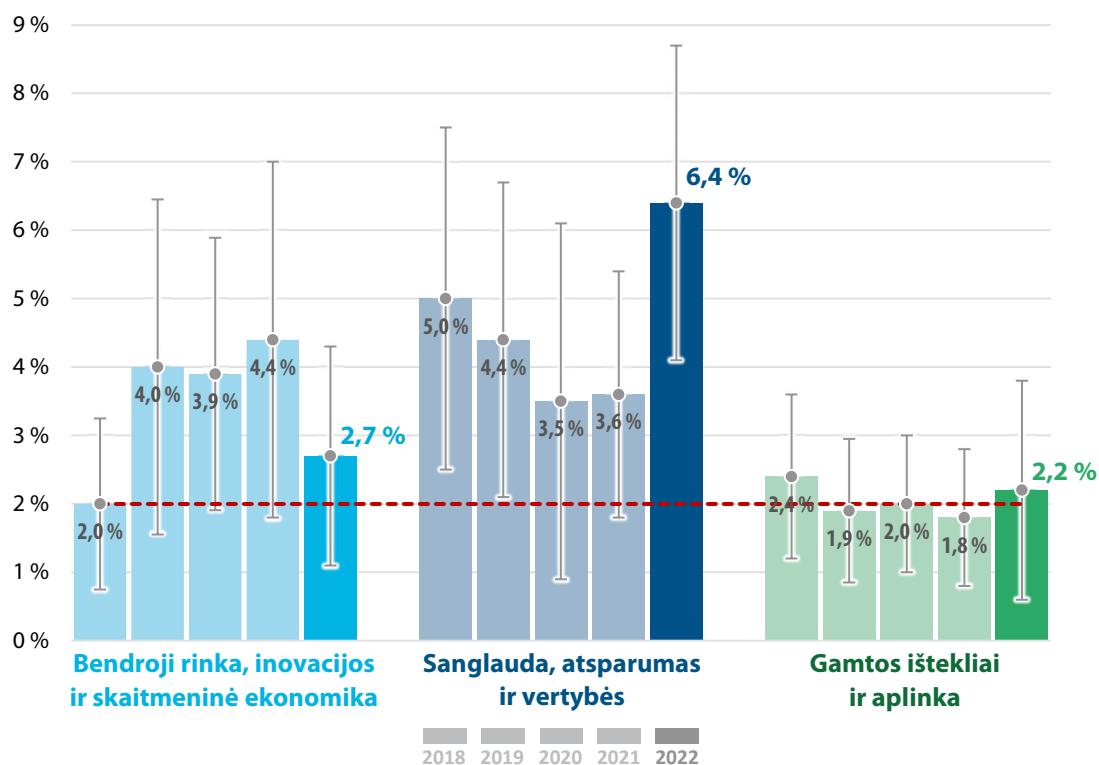
4 diagrama. 2022 m. audito populiacijos suskirstymas į didelės ir mažos rizikos išlaidas

Šaltinis: Audito Rūmai.

Didžiausias klaidų lygis yra išlaidų kategorijoje „Sanglauda, atsparumas ir vertybės“, toliau – „Gamtos ištekliai ir aplinka“, „Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika“ ir „Kaimyninės šalys ir pasaulis“ (žr. 5 diagramą).

5 diagrama. DFP 1, 2 ir 3 išlaidų kategorijose įvertintas klaidų lygis (2018–2022 m.)

Šaltinis: Audito Rūmai.

Tinkamumo finansuoti klaidos vis dar labiausiai prisideda prie įvertinto klaidų lygio didelės rizikos išlaidose. Išlaidų kategorijos „Sanglauda, atsparumas ir vertybės“ įvertinto klaidų lygio padidėjimas nėra geografiškai pagrįstas. Vis dėlto padaugėjo konkrečių klaidų, pavyzdžiui, netinkamos finansuoti išlaidos ir viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas.

Mūsų ir Komisijos įvertintų klaidų lygių palyginimas

MVVA, už kurią atsakinga Komisijos narių kolegija, apibendrinama metinėse veiklos ataskaitose (MVA) pateikta pagrindinė informacija apie vidaus kontrolę ir finansų valdymą. Ji apima riziką mokėjimo metu – tai Komisijos apskaičiuota suma, kuri buvo išmokėta nesilaikant galiojančių taisyklių. 2022 m. Komisijos nustatyta rizika mokėjimo metu yra 1,9 %, o tai yra mažiau nei mūsų įvertintas klaidų lygis – 4,2 % (2021 m. – 3,0 %) ir žemiau mūsų intervalo, t. y. 3,1–5,3 %.

Kaip ir mūsų įvertintas klaidų lygis, Komisijos įvertis taip pat neapima EGADP išlaidų; jų kontrolės rezultatus Komisija pateikia atskirai, remdamasi kokybiniu vertinimu. Be to, kiekvienoje Komisijos generalinio direktorato MVA pateikiamas pareiškimas, kuriame generalinis direktorius teikia patikinimą, kad ataskaitoje finansinė informacija yra tinkamai pateikta ir kad operacijos, už kurias jis yra atsakingas, yra teisėtos ir tvarkingos. Šiuo tikslu visi generaliniai direktoratai pateikė su savo išlaidomis susijusios rizikos mokėjimo metu įverčius, išskyrus dėl EGADP – EGADP išlaidų kontrolės rezultatus Komisija vertina remdamasi valstybių narių ir jos pačios atliktų auditų ir kontrolės rezultatais.

Palyginome kiekvienoje DFP išlaidų kategorijoje, dėl kurių atliekame specialius vertinimus, Komisijos 2022 m. nustatytą riziką mokėjimo metu su savo įvertintu klaidų lygiu. Iš palyginimo matyti, kad Komisijos pateikti skaičiai yra mažesni nei mūsų įverčiai trijose politikos srityse. Nustatėme, kad išlaidų kategorijoje „Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika“ Komisijos nustatytas 1,5 % rizikos mokėjimo metu įvertis buvo žemesnėje mūsų intervalo pusėje ir mažesnis už mūsų įvertintą klaidų lygį, išlaidų kategorijoje „Sanglauda, atsparumas ir vertybės“ Komisijos įvertis buvo 2,6 %, t. y. gerokai žemiau mūsų įvertinto klaidų lygio intervalo, o išlaidų kategorijoje „Gamtos išteklių ir aplinka“ Komisijos nustatytas rizikos mokėjimo metu įvertis (1,7 %) buvo žemesnėje mūsų intervalo pusėje ir mažesnis už mūsų įvertintą klaidų lygį.

MVVA Komisija pateikia savo bendrą 2022 m. metinių išlaidų rizikos vertinimą, kad nustatytų ir sutelktų veiksmus į didelės rizikos sritis. Komisija apskaičiavo, kad rizika mokėjimo metu yra maža 63 % išlaidų, vidutinė – 12 % ir didelė – 25 % išlaidų. Tačiau mūsų darbas atskleidė Komisijos *ex post* darbo trūkumus, kurie, drauge paėmus, daro poveikį Komisijos rizikos vertinimo patikimumui.

Pateikėme sąlyginę nuomonę dėl 2022 m. EGADP išlaidų

Bendri mūsų atliktu darbu surinkti audito įrodymai rodo, kad 11-ai iš 13 EGADP mokėjimų (ir susijusiems išankstinio finansavimo patvirtinimams) įtakos turėjo kiekybiniai trūkumai. Šešiuose iš šių mokėjimų nustatytas reikšmingas klaidų lygis. Taip pat nustatėme atvejų, kai buvo prastai parengtos tarpinės ar siektinos reikšmės, taip pat problemų, susijusių su informacijos, kurią valstybės narės įtraukė į savo valdymo deklaracijas, patikimumu.

Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie nustatytus pagrindinius faktus pateikta mūsų **2022 m. metinės ataskaitos 1 ir 11 skyriuose**. Visa metinė ataskaita pateikta mūsų **internetu svetainėje** (eca.europa.eu).

Išsamesnė mūsų rezultatų analizė

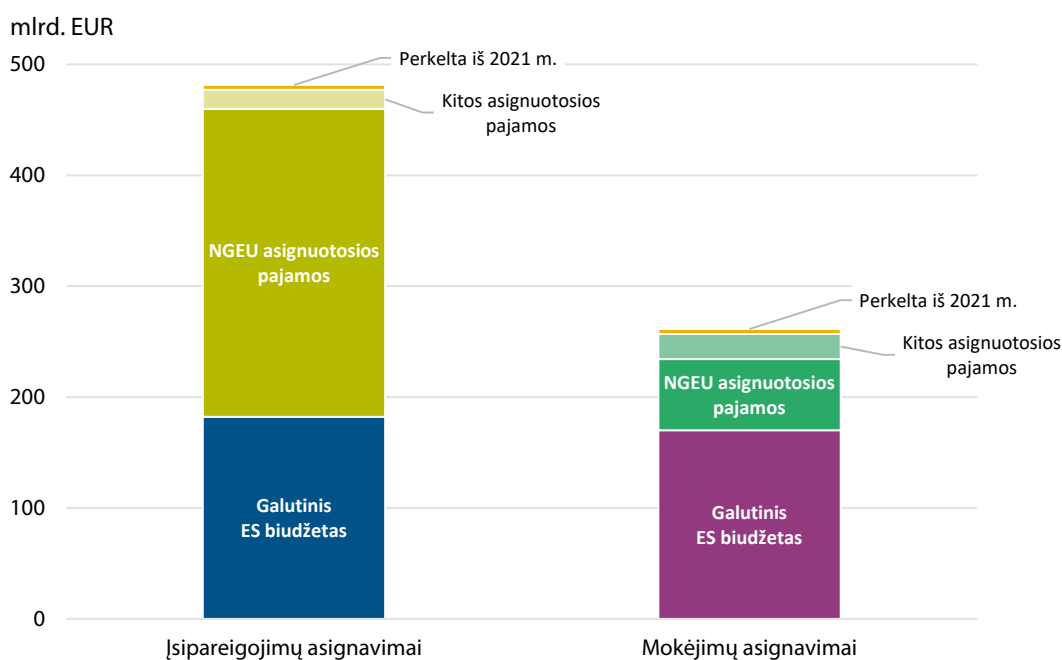

Biudžeto ir finansų valdymas

ES biudžeto įvykdymo lygis buvo aukštas įsipareigojimų ir mokėjimų srityje

2022 m. buvo antrieji 2021–2027 m. DFP metai. [6 diagramoje](#) parodytos visos turimos ES biudžeto išlaidos, įskaitant NGEU dotacijas.

6 diagrama. 2022 m. visos turimos ES biudžeto išlaidos, įskaitant NGEU dotacijas

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis 2022 m. ES konsoliduotomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

2022 m. panaudota dauguma įsipareigojimų asignavimų

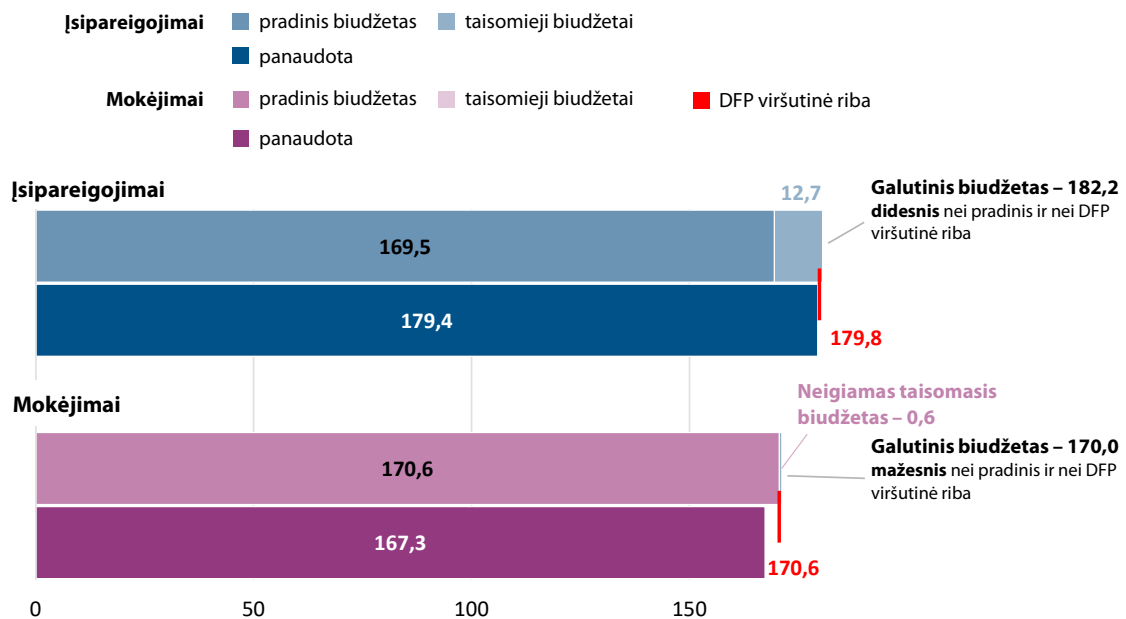
Biudžeto valdymo institucija patvirtino pradinį 169,5 milijardo eurų įsipareigojimų asignavimų biudžetą. 2022 m. buvo padaryti penki pakeitimai, kuriais biudžetas padidintas iki 182,2 milijardo eurų, t. y. daugiau nei viršutinė DFP riba – 179,8 milijardo eurų. Tai tapo įmanoma naudojant specialias priemones, pavyzdžiui, lankstumo priemonę, prisitaikymo prie „Brexito“ rezervą, Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą ir solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervą. Galutiniame biudžete įsipareigota per 2022 m. iš viso skirti 179,4 milijardo eurų, taip panaudojant daugiau kaip 98 % turimos sumos.

Panaudota beveik visa galutinė mokėjimų asignavimų suma

Pradinis mokėjimų asignavimų biudžetas buvo 170,6 milijardo eurų ir galiausiai jis buvo sumažintas iki 170,0 milijardo eurų. Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą lėmė papildomus mokėjimų poreikius, taip pat didelę infliaciją ir didėjančias energijos kainas. Iš ES biudžete turimų 170,0 milijardo eurų asignavimų panaudota 167,3 milijardo eurų. Žr. [7 diagramą](#).

7 diagrama. Biudžeto vykdymas 2022 m.

(mlrd. EUR)

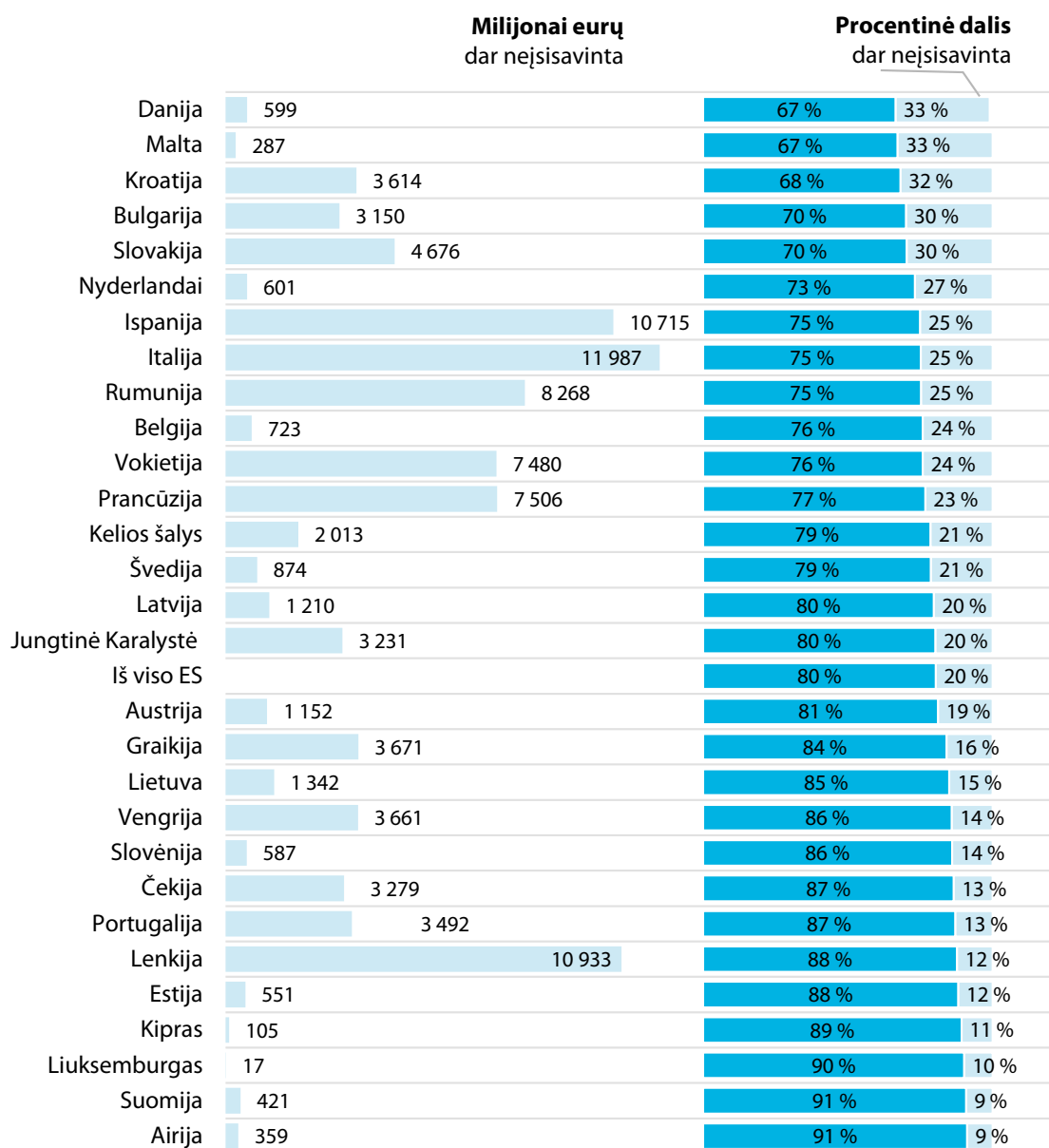
Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis 2022 m. ES konsoliduotosiomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

Atsižvelgiant į papildomus 71,8 milijardo eurų mokėjimus iš asignuotųjų pajamų ir 4,2 milijardo eurų perkėlimus iš 2021 m., 2022 m. mokėjimai iš viso sudarė 243,3 milijardo eurų. Taigi biudžeto panaudojimas mokėjimams sudarė 93 % visų 261,3 milijardo eurų dydžio mokėjimų asignavimų.

2014–2020 m. ESI fondų lėšos buvo toliau įsisavinamos 2022 m., nors ir lėčiau nei 2021 ir 2020 m.

Mokėjimai iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų), išskyrus NGEU išteklius, sudarė 64,9 milijardo eurų, t. y. mažiau nei 2021 m. (75,1 milijardo eurų) ir 2020 m. (72,0 milijardo eurų). Taigi 2022 m. pabaigoje bendra mokėjimų 2014–2020 m. ESI fondų veiksmų programoms suma sudarė 396,1 milijardo eurų, palyginti su visa skirta 492,6 milijardo eurų suma (80,4 %). Valstybių narės ESI fondų lėšas įsisavina labai skirtingai (žr. **8 diagramą**).

8 diagrama. 2014–2020 m. ESI fondų lėšų (išskyrus NGEU išteklius) įsisavinimo lygiai

Pastaba: įsisavintinos sumos – mokėjimai, kurių valstybės narės vis dar gali prašyti Komisijos. Jos nebūtinai visapusiškai parodo projektų įgyvendinimo valstybėse narėse pažangą. Skirtumų susidaro dėl apvalinimo.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos informacija.

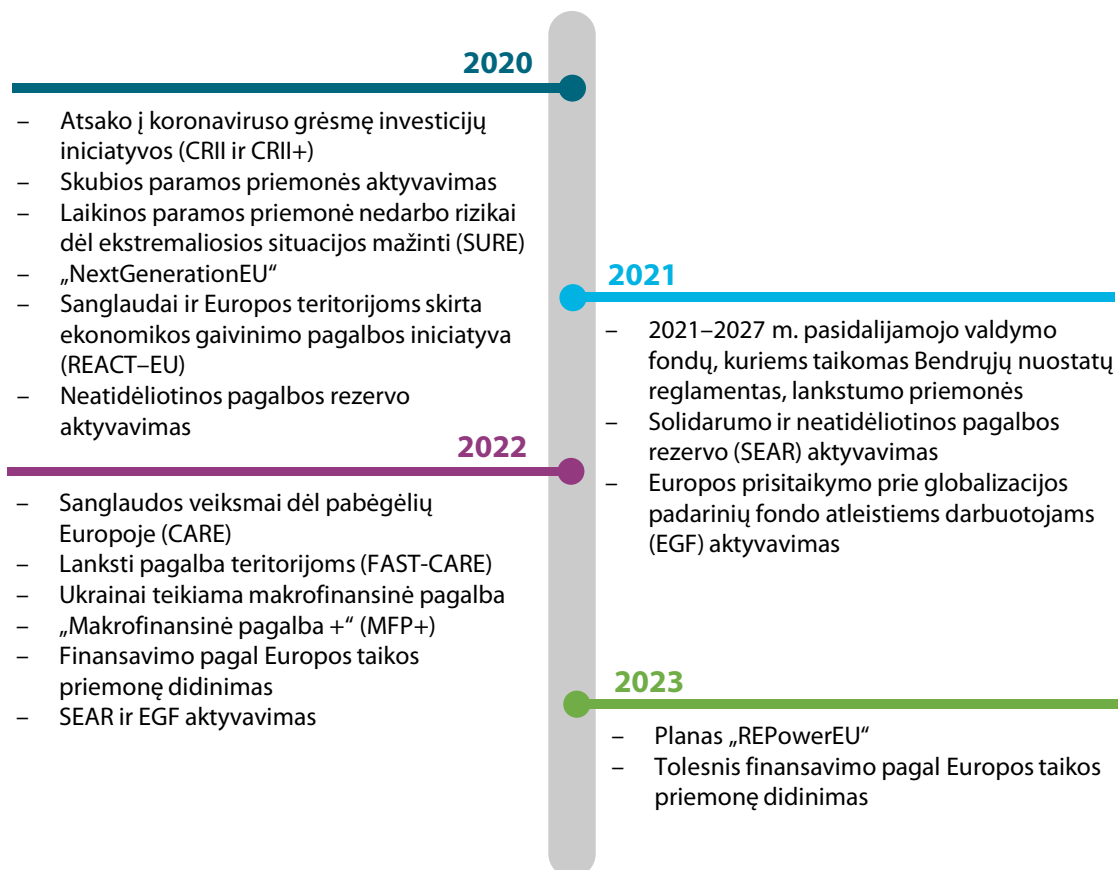
Komisija įsipareigojo iš 2021–2027 m. pasidalijamojo valdymo fondų, kuriems taikomas Bendrųjų nuostatų reglamentas, skirti daugiau išteklių, tačiau vėlyvas valstybių narių programų patvirtinimas lėmė mažus mokėjimus

Naujosios DFP pradžioje buvo pereita nuo 2014–2020 m. ESI fondų prie 2021–2027 m. pasidalijamojo valdymo fondų. Šiems pasidalijamojo valdymo fondams valstybės narės 2022 m. įsipareigojo skirti 65,4 milijardo eurų, t. y. 90 % turimų įsipareigojimų asignavimų (2021 m. jos įsipareigojo skirti vos 2 % nuo turėtos 50,1 milijardo eurų sumos).

Skubiam atsakui į krizes buvo naudojamos įvairios ES finansavimo priemonės

Siekiant skubiai reaguoti į nenumatytus įvykius 2022 m. buvo naudojamos įvairios ES finansavimo priemonės. Buvo nustatytos naujos lankstumo priemonės siekiant padėti valstybių narių institucijoms spręsti su COVID-19 pandemija, Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą ir energetikos krize susijusius klausimus. Žr. [9 diagramą](#).

9 diagrama. Pagrindinės 2020–2023 m. ES reagavimo į krizes priemonės

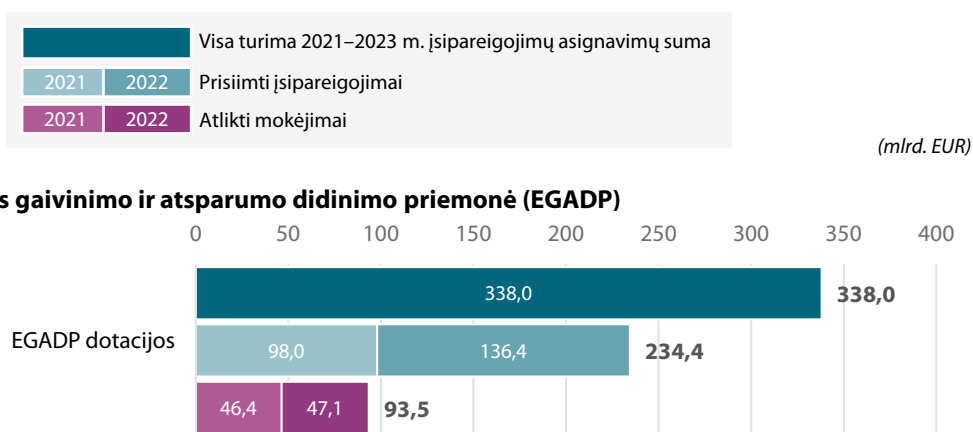

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis ES teisės aktais.

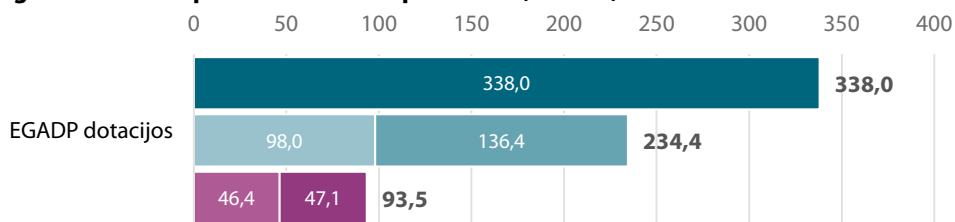
2022 m. NGEU įgyvendinimas paspartėjo, tačiau pažanga buvo lėtesnė, nei tikėtasi

2022 m. įsipareigojimai pagal NGEU buvo prisiimami sparčiau ir metų pabaigoje sudarė 306,0 milijardo eurų (2021 m. – 143,5 milijardo eurų). 2023 m. valstybės narės turės prisiimti įsipareigojimus dėl likusios 115,1 milijardo eurų sumos, nes vėliau jos to padaryti negalės. 2022 m. valstybėms narėms išmokėtos EGADP dotacijos sudarė 47,1 milijardo eurų (2021 m. – 46,4 milijardo eurų). Nors tai šiek tiek daugiau nei 2021 m., ši suma buvo mažesnė nei Komisijos numatyta 63,0 milijardo eurų suma. Tačiau 2022 m. mokėjimai beveik visiškai susiję su tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimu, o 2021 m. – daugiausia su išankstiniu finansavimu. Žr. [10 diagramą](#).

10 diagrama. Su EGADP susijęs NGEU įgyvendinimas

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP)

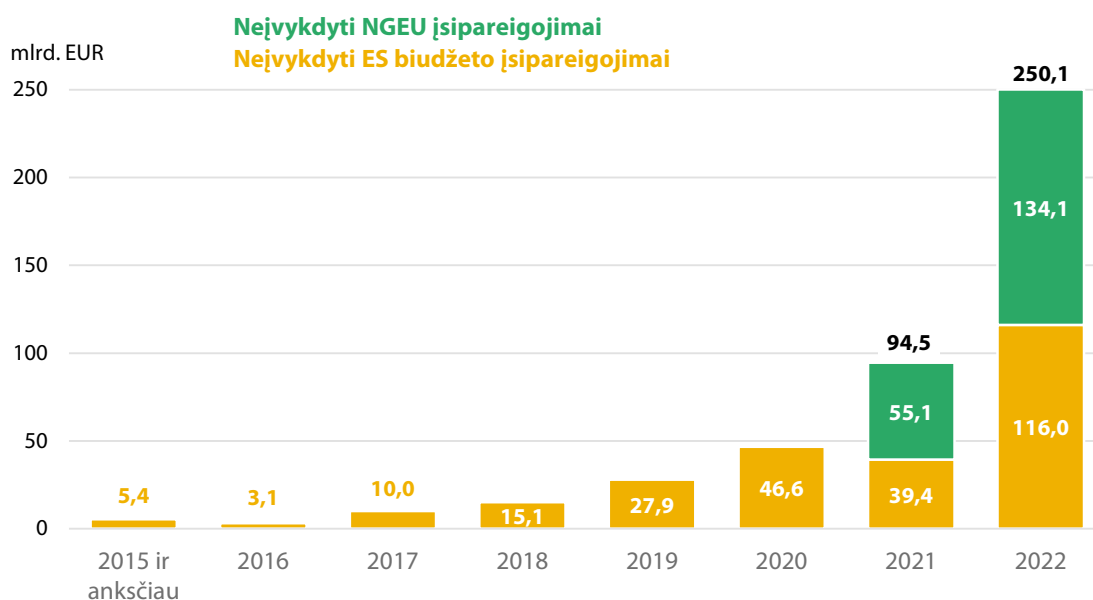

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis 2022 m. ES konsoliduotaisiais metinėmis finansinėmis ataskaitomis ir iš Komisijos apskaitos sistemos gautomis biudžeto vykdymo ataskaitomis.

Neįvykdyti įsipareigojimai iš ES biudžeto ir NGEU dotacijų finansavimas pasiekė rekordinę 453 milijardų eurų sumą

Neįvykdyti įsipareigojimai, finansuojami ES biudžeto ir NGEU dotacijų lėšomis, kurie, jei nebus panaikinti, sudarys būsimas skolas, 2022 m. pabaigoje pasiekė rekordinį lygį – 453 milijardus eurų. Tai iš esmės susiję su didesniais įsipareigojimais antraisiais NGEU įgyvendinimo metais ir pradėtu 2021–2027 m. pasidalijamojo valdymo fondų įgyvendinimu. Komisijos vertinimu, 2023 m. neįvykdyti įsipareigojimai dar padidės – iki maždaug 460 milijardų eurų, o 2024–2026 m. jie turėtų sumažėti, visų pirma dėl to, kad po 2023 m. pagal NGEU nebus prisiimta naujų įsipareigojimų. Žr. [11 diagramą](#).

11 diagrama. Neįvykdyti įsipareigojimai pagal metus ir finansavimo rūšis (ES biudžeto ir NGEU)

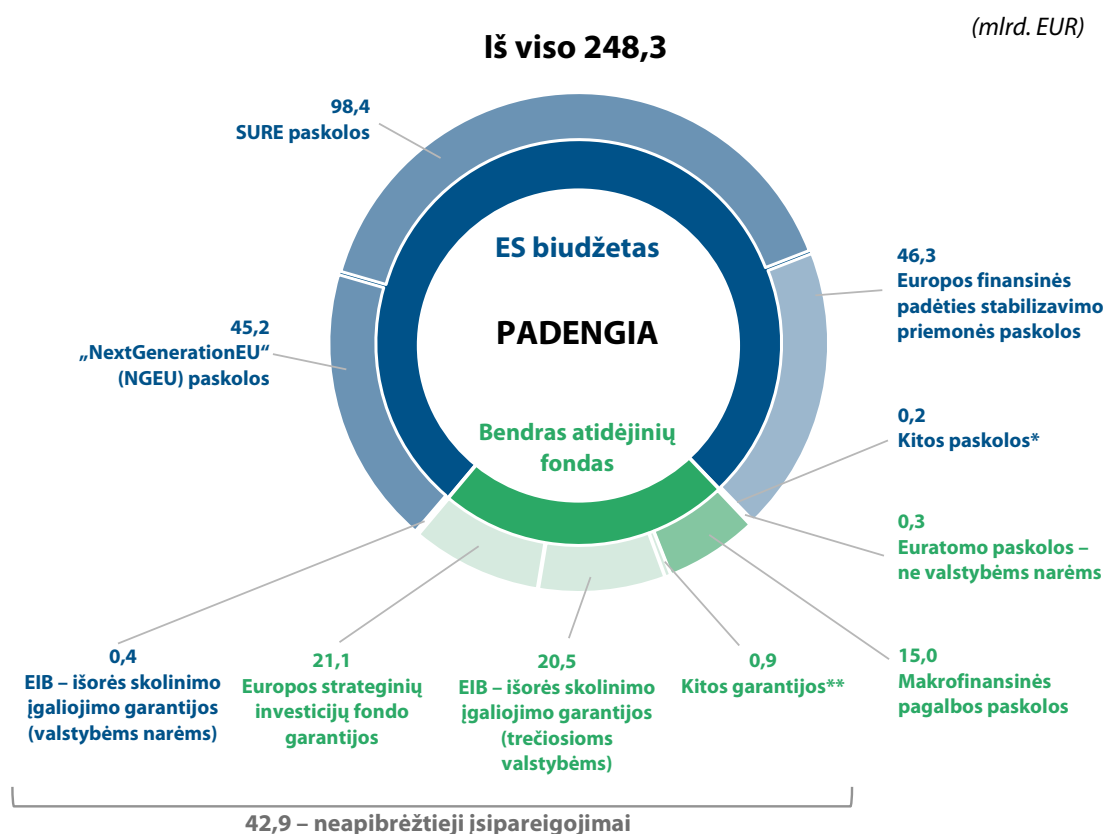
Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis 2022 m. ES konsoliduotosiomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis ir iš Komisijos apskaitos sistemos gautomis biudžeto vykdymo ataskaitomis.

Iš šio skolinimosi palūkanų normos rizika ES biudžetui kilo tik dėl NGEU priemonės. 2022 m. dėl didėjančių rinkos palūkanų normų naujo NGEU finansavimo išlaidos padidėjo nuo 0,14 % 2021 m. antrąjį pusmetį iki 2,60 % 2022 m. antrąjį pusmetį. 2022 m. grynosios palūkanos, sumokėtos už pagal NGEU pasiskolintas lėšas, sudarė 0,5 milijardo eurų.

Bendra ES biudžeto rizikos pozicija buvo didesnė nei 2021 m.

Bendra ES biudžeto rizikos pozicija 2022 m. pabaigoje iš viso sudarė 248,3 milijardo eurų, t. y. padidėjo, palyginti su 204,9 milijardo eurų 2021 m. Šis padidėjimas daugiausia buvo susijęs su pasiskolintomis lėšomis, skirtomis papildomoms EGADP ir SURE paskoloms – atitinkamai 27,2 milijardo eurų ir 8,7 milijardo eurų (2021 m. – atitinkamai 18,0 milijardo eurų ir 89,7 milijardo eurų), suteiktoms valstybėms narėms, ir 7,2 milijardo eurų vertės MFP paskoloms Ukrainai. **13 diagramoje** rizikos pozicija suskirstyta pagal rizikos šaltinius ir padengimą.

13 diagrama. Bendra ES biudžeto rizikos pozicija 2022 m. pabaigoje, suskirstyta pagal rizikos šaltinius ir padengimą

* Mokėjimų balanso paskolos – 0,2 milijardo eurų, Euratomo paskolos valstybėms narėms – 0,03 milijardo eurų.

** Europos darnaus vystymosi fondo (EDVF) garantija – 0,4 milijardo eurų, „InvestEU“ garantija – 0,3 milijardo eurų ir EDVF+ garantija – 0,2 milijardo eurų.

Pastaba: skirtumų susidaro dėl apvalinimo.

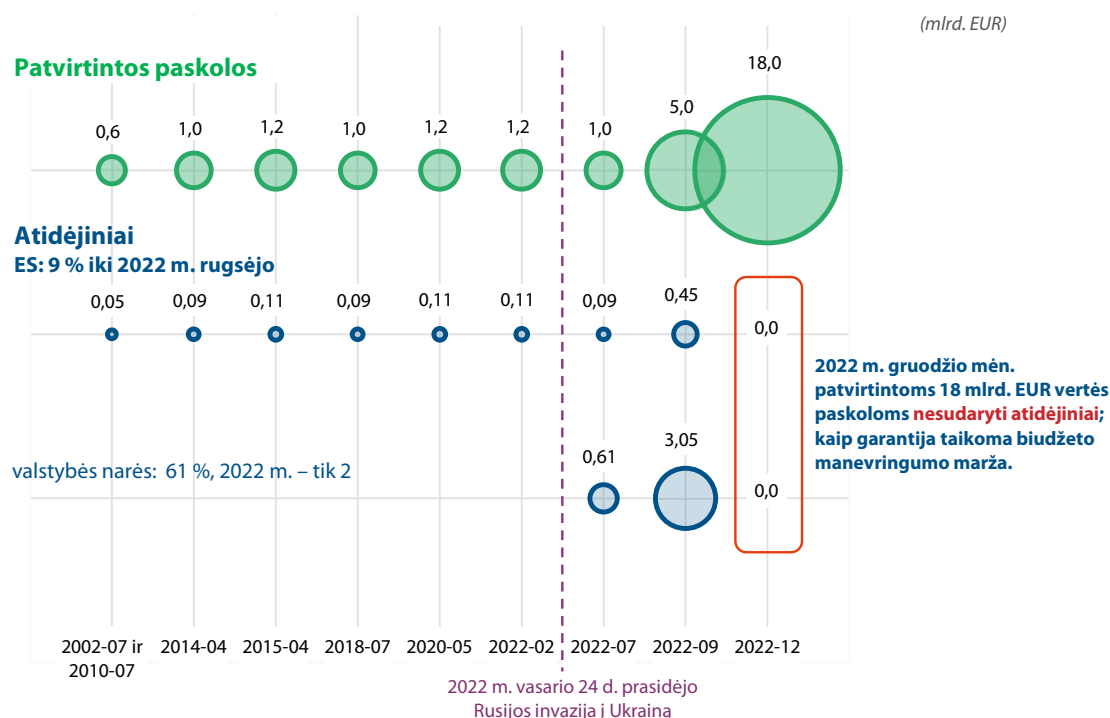
Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis 2022 m. ES konsoliduotosiomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

ES biudžeto rizikos poziciją iš dalies mažina iš valstybių narių gautos garantijos ir bendras atidėjinių fondas (BAF). BAF valdomos sumos padidėjo nuo 12,3 milijardo eurų 2021 m. iki 14,4 milijardo eurų 2022 m.

Dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą didėja būsiamiems ES biudžetams kylanti finansinė rizika

2022 m. su Ukraina susijusi ES biudžeto rizikos pozicija padidėjo daugiau nei dvigubai, palyginti su 2021 m. (nuo 7 milijardų eurų iki 16 milijardų eurų). 2022 m. pabaigoje patvirtinus priemonei MFP+ skirtus papildomus 18 milijardų eurų, ši rizikos pozicija būsimoose biudžetuose gerokai padidės. Be to, rizika būsiamiems ES biudžetams didėja, nes dėl šios papildomos 18 milijardų sumos neprivaloma sudaryti atidėjinių. Bet kokie nuostoliai turės būti dengiami iš būsimų ES biudžetų arba iš biudžeto manevringumo maržos, t. y. DFP viršutinės ribos ir nuosavų išteklių viršutinės ribos skirtumo. Žr. **14 diagramą**.

14 diagrama. Patvirtintų MFP paskolų Ukrainai, įskaitant atidėjinius, tvarkaraštis

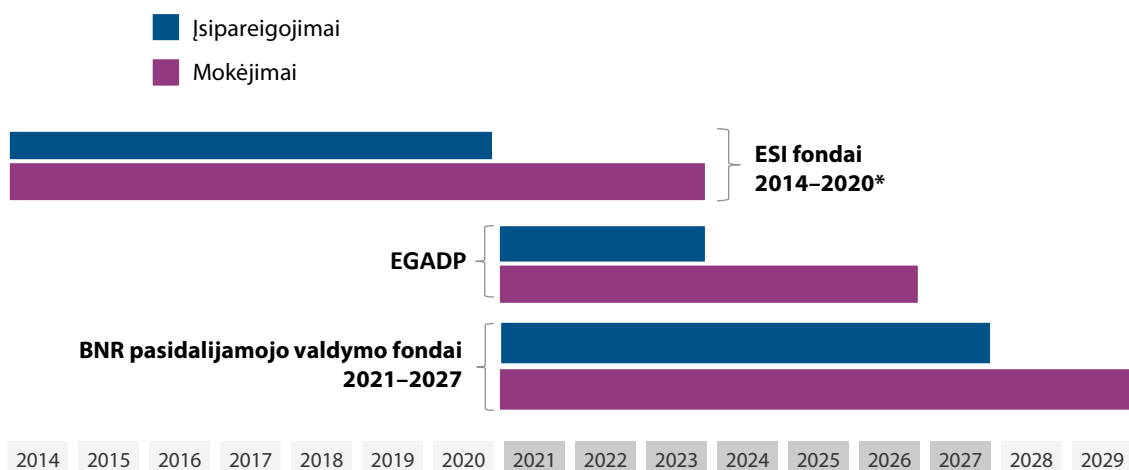

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis galiojančiais teisės aktais.

Dėl lygiagreto ir uždelsto kelių priemonių įgyvendinimo didėja rizika, kad valstybės narės neteks finansavimo

Šiuo metu valstybės narės vienu metu įsisavina lėšas pagal kelias priemones: pagal 2014–2020 m. DFP įgyvendinamas likusias ESI fondų programas, 2021–2027 m. pasidalijamojo valdymo fondus, kuriems taikomas Bendrųjų nuostatų reglamentas (BNR), ir EGADP. Be viso to, jos turi įgyvendinti priemones, nustatytas dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą. Dauguma valstybių narių finansinius išteklius iš 2021–2027 m. BNR pasidalijamojo valdymo fondų projektams pradėjo skirti tik 2022 m. pabaigoje, nes buvo vėluojama patvirtinti teisės aktus, o dėl to ir partnerystės susitarimus bei programas. Jei pasidalijamojo valdymo fondai 2024 ir 2025 m. nebus įgyvendinami gerokai sparčiau, įsipareigojimų panaikinimo rizika vėliau šiuo laikotarpiu eksponentiškai didės. Žr. [15 diagramą](#).

15 diagrama. ESI fondų, EGADP ir BNR pasidalijamojo valdymo fondų įsipareigojimų prisiėmimo ir lėšų mokėjimo tvarkaraštis

* 2021 ir 2022 m. nustatytas EŽŪFKP pereinamasis laikotarpis, po kurio EŽŪFKP visiškai pateks į BŽŪP strateginių planų sistemą. Tai reiškia, kad EŽŪFKP įsipareigojimų prisiėmimo ir lėšų mokėjimo laikotarpiai faktiškai pratęsimi dvejais metais (atitinkamai 2022 ir 2025 m.).

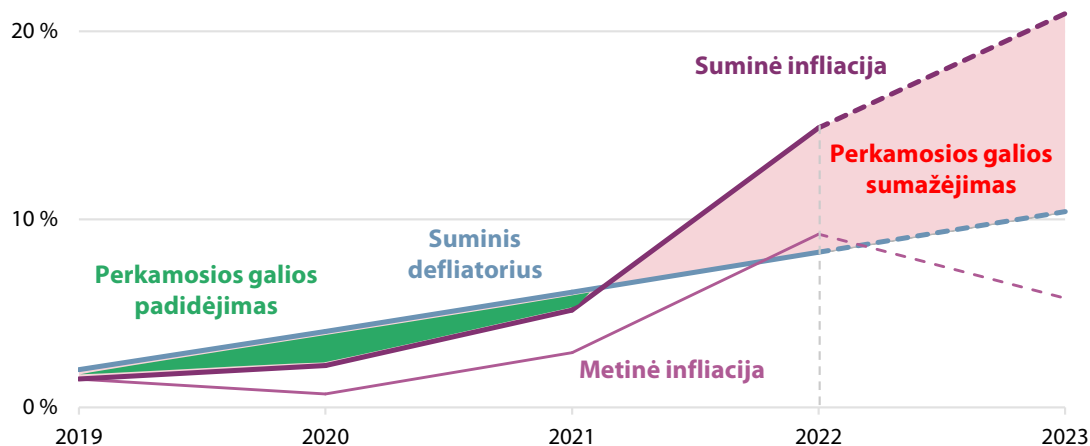
Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis galiojančiais teisės aktais.

Didelė infliacija daro poveikį ES biudžetui

Didelė infliacija poveikį ES biudžetui daro keliais būdais. Kadangi ES biudžetas yra kasmet koreguojamas taikant fiksuotą 2 % defliatorių, jo perkamoji galia sumažėja to skaičiaus ir vidutinio infliacijos lygio skirtumu. Remdamiesi Komisijos pateikta infliacijos prognoze, vertiname, kad iki 2023 m. ES biudžetas galėtų prarasti beveik 10 % savo perkamosios galios. Dėl didelės infliacijos ypač didėja pastoviosios išlaidos, pavyzdžiui, administravimo išlaidos ir finansavimo išlaidos. Dėl jos taip pat keičiasi iš įvairių šaltinių gaunamų pajamų dalys.

Žr. [16 diagramą](#).

16 diagrama. ES biudžeto perkamosios galios pokyčiai

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos 2023 m. pavasario ekonomine prognoze.

Ką rekomenduojame

Rekomenduojame Komisijai:

- atsižvelgiant į aukštą neįvykdytų įsipareigojimų, pagal kuriuos turėtų būti sumokama iš būsimų ES biudžetų, lygį, nustatyti būdus, kaip padėti valstybėms narėms sparčiau naudoti ES lėšas, visų pirma iš pasidalijamojo valdymo fondų, kuriems taikomas BNR, laikantis patikimo finansų valdymo principo;
- įvertinti kelerius metus užsitęsios didelės infliacijos poveikį ES biudžetui ir nustatyti su tuo susijusių pagrindinių rizikos veiksnių švelninimo priemones. Šiuo atžvilgiu Komisija turėtų užtikrinti, kad ES biudžeto lėšomis būtų galima vykdyti biudžete numatytus teisinius ir sutartinius įsipareigojimus, pavyzdžiui, padengti didėjančias finansavimo išlaidas;
- atsižvelgiant į didėjančią ES biudžeto rizikos poziciją, kurią sudaro skolinimasis papildomiems mokėjimų poreikiams, pavyzdžiui, nulemtiems COVID-19 pandemijos ir Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, ir biudžeto garantijos, imtis visų tinkamų veiksmų, kurių reikia siekiant užtikrinti, kad jos rizikos mažinimo priemonės, pavyzdžiui, bendras atidėjinių fondas, būtų pakankamo pajėgumo, ir viešai skelbti, kokia yra jos apskaičiuota bendra metinės rizikos pozicija.

Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie mūsų atliktą biudžeto ir finansų valdymo auditą pateikta [2022 m. metinės ataskaitos 2 skyriuje](#).

Siekiant ES biudžeto rezultatų

Kiekvienais metais nagrinėjame įvairius su veiksmingumu susijusius aspektus ir pasiektus ES biudžeto, kurį Komisija vykdo kartu su valstybėmis narėmis, rezultatus. Šiais metais mūsų analizė apima:

- mūsų 2022 m. specialiųjų ataskaitų rezultatus ir pagrindines išvadas, taip pat Komisijos ir biudžeto valdymo ir teisėkūros institucijų (Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos) pateiktą susijusią informaciją;
- mūsų 2019 m. ES biudžeto veiksmingumo ataskaitoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą;
- mūsų 2019 m. paskelbtose specialiosiose ataskaitose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą.

Mūsų 2022 m. specialiųjų veiksmingumo ataskaitų pagrindinės išvados

Mūsų specialiosiose ataskaitose nagrinėjama, kokių mastu patikimo finansų valdymo principai buvo taikomi vykdant ES biudžetą. 2022 m. [paskelbėme](#) 28 specialiąsias ataskaitas, kuriose nagrinėjama daug iššūkių, su kuriais ES susiduria įvairiose išlaidų ir politikos srityse. Mūsų audituojami subjektai turi teisę pateikti atsakymus į mūsų pastabas. Mūsų 2022 m. specialiosiose ataskaitose pateikta 214 rekomendacijų įvairiais klausimais, daugiausia jų skirta Komisijai; 91 % šių rekomendacijų visiškai pritarta. Specialiosios ataskaitos apėmė penkias strategines sritis, būtent: ES atsaką į COVID-19; ES konkurencingumą; atsparumą ir Europos vertybes; klimato kaitą, aplinką ir gamtos išteklius; fiskalinę politiką ir viešuosius finansus (žr. [1 lentelę](#)).

1 lentelė. Audito Rūmų strateginės sritys, nagrinėjamos 2022 m. paskelbtose specialiosiose ataskaitose

 <p>Atsakas į COVID-19</p>	<p>Specialioji ataskaita 13/2022 dėl laisvo judėjimo ES COVID-19 pandemijos metu</p> <p>Specialioji ataskaita 18/2022 dėl ES institucijų ir COVID-19</p> <p>Specialioji ataskaita 19/2022 dėl COVID-19 vakcinų pirkimo Europos Sąjungoje</p> <p>Specialioji ataskaita 21/2022 dėl Komisijos atlikto nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimo</p> <p>Specialioji ataskaita 28/2022 dėl paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE)</p>
 <p>Konkurencingumas</p>	<p>Specialioji ataskaita 03/2022 dėl 5G diegimo Europos Sąjungoje</p> <p>Specialioji ataskaita 06/2022 dėl ES intelektinės nuosavybės teisių</p> <p>Specialioji ataskaita 07/2022 dėl MVĮ tarptautinimo priemonių</p> <p>Specialioji ataskaita 08/2022 dėl ERPF paramos MVĮ konkurencingumui</p> <p>Specialioji ataskaita 15/2022 dėl priemonių, kuriomis siekta padidinti programos „Horizontas 2020“ dalyvių skaičių</p> <p>Specialioji ataskaita 16/2022 dėl duomenų naudojimo bendroje žemės ūkio politikoje</p> <p>Specialioji ataskaita 23/2022 dėl programos „Horizontas 2020“ ir Europos struktūrinių ir investicijų fondų sinergijos</p> <p>Specialioji ataskaita 24/2022 dėl įmonėms skirtų e. valdžios veiksmų</p>
 <p>Atsparumas ir Europos vertybės</p>	<p>Specialioji ataskaita 01/2022 dėl ES paramos teisei valstybei Vakarų Balkanuose</p> <p>Specialioji ataskaita 05/2022 dėl ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kibernetinio saugumo</p> <p>Specialioji ataskaita 14/2022 dėl Komisijos atsako į sukčiavimą bendros žemės ūkio politikos srityje</p> <p>Specialioji ataskaita 27/2022 dėl ES paramos tarpvalstybiniam bendradarbiavimui su kaimyninėmis šalimis</p>
 <p>Klimato kaita, aplinka ir gamtos ištekliai</p>	<p>Specialioji ataskaita 02/2022 dėl energijos vartojimo efektyvumo įmonėse</p> <p>Specialioji ataskaita 09/2022 dėl klimato srities išlaidų 2014–2020 m. ES biudžete</p> <p>Specialioji ataskaita 10/2022 dėl LEADER ir bendruomenės inicijuotos vietos plėtros</p> <p>Specialioji ataskaita 12/2022 dėl tvarumo kaimo plėtros srityje</p> <p>Specialioji ataskaita 20/2022 dėl ES veiksmų kovojant su neteisėta žvejyba</p> <p>Specialioji ataskaita 22/2022 dėl ES paramos anglių pramonės regionams</p>
 <p>Fiskalinė politika ir viešieji finansai</p>	<p>Specialioji ataskaita 04/2022 dėl investicinių fondų</p> <p>Specialioji ataskaita 11/2022 dėl ES biudžeto apsaugos</p> <p>Specialioji ataskaita 17/2022 dėl išorės konsultantų Europos Komisijoje</p> <p>Specialioji ataskaita 25/2022 dėl bendrųjų nacionalinių pajamų, skirtų ES biudžetui finansuoti, tikrinimo</p> <p>Specialioji ataskaita 26/2022 dėl Europos statistikos</p>

Šaltinis: Audito Rūmai.

Atsižvelgimas į mūsų ataskaitoje „ES biudžeto veiksmingumas. Padėtis 2019 m. pabaigoje“ pateiktas rekomendacijas

Mūsų 2019 finansinių metų ES biudžeto veiksmingumo ataskaitoje pateiktos penkios rekomendacijos, kurios buvo skirtos Komisijai ir kurioms Komisija pritarė. Komisijai rekomenduota ataskaitas dėl ES išlaidų programų, įgyvendinamų pagal daugiamečių finansinę programą, veiksmingumo teikti tol, kol atliekami mokėjimai (visiškai įgyvendinta), toliau didinti informacijos apie veiksmingumą patikimumą (įgyvendinta kai kuriais atžvilgiais), skleisti Reglamentavimo patikros valdybos tikrinimo patirtį (visiškai įgyvendinta), geriau paaiškinti, kaip nustatomos siektinos reikšmės ir rodikliai, ir patobulinti keletą savo veiklos rezultatų ataskaitų aspektų (įgyvendinta kai kuriais atžvilgiais).

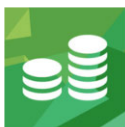
Atsižvelgimas į mūsų nuo 2019 m. specialiosiose ataskaitose pateiktas rekomendacijas

Praėjus trejiems metams nuo savo rekomendacijų pateikimo, kasmet peržiūrime, koku mastu mūsų audituojami subjektai savo veiksmais į jas atsižvelgė. Šiais metais analizavome 213 rekomendacijų, kurias pateikėme 22 iš 25 mūsų 2019 m. paskelbtų ataskaitų. Iš jų 179 rekomendacijos buvo skirtos Komisijai. Likusios 34 rekomendacijos buvo skirtos Europos Parlamentui, Europos Sąjungos Tarybai ir Europos Vadovų Tarybai, Europos Sąjungos prieglobsčio agentūrai, Europos bankininkystės institucijai ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūrai (FRONTEX). Nustatėme, kad:

- rekomendacijų, kurioms mūsų audituojami subjektai visiškai pritarė, dalis šiek tiek sumažėjo – nuo 83 % iki 79 %;
- visiškai arba dauguma atžvilgių įgyvendintų rekomendacijų dalis taip pat šiek tiek sumažėjo – nuo 75 % iki 70 %;
- 73 % Komisijai skirtų rekomendacijų įgyvendintos visiškai arba dauguma atžvilgių;
- 56 % kitiems audituojamiems subjektams skirtų rekomendacijų įgyvendintos visiškai arba dauguma atžvilgių;
- laiku įgyvendintų rekomendacijų dalis sumažėjo nuo 60 % iki 38 %, o mūsų audituojami subjektai kaip pagrindinę vėlavimo priežastį nurodė COVID-19 pandemiją;
- įgyvendinimo lygis priklauso nuo to, koku mastu audituojami subjektai audito rekomendacijoms pritarė.

Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie mūsų atliktą auditą „Siekiant ES biudžeto rezultatų“ pateikta **2022 m. metinės ataskaitos** 3 skyriuje.

Pajamos

245,3 mlrd. EUR

Ką auditavome

Mūsų auditas apėmė ES biudžeto pajamų dalį, iš kurios finansuojamos ES išlaidos. Tikrinome atrinktas pagrindines kontrolės sistemas, skirtas nuosaviems ištekliams valdyti, ir 65 pajamų operacijų imtį.

Bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNP) pagrįsti valstybių narių įnašai sudarė 42,3 % visų ES pajamų 2022 m., o pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįsti nuosavi ištekliai sudarė 8,0 %. Šie įnašai apskaičiuojami remiantis valstybių narių teikiamais makroekonominiais statistiniais duomenimis ir įverčiais.

Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI), kuriuos sudaro ES vardu valstybių narių administravimo institucijų surinkti importo muitai, sudarė dar 10,6 % ES pajamų.

Neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai sudarė 2,6 % ES pajamų. Jie apskaičiuojami kiekvienoje valstybėje narėje susidariusių neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų svoriui pritaikius vienodą tarifą.

Išorės asiguotosios pajamos, kurios daugiausia susijusios su sumomis, pasiskolintomis siekiant valstybėms narėms suteikti negrąžintiną finansinę paramą pagal NGEU, sudarė 25,4 % ES pajamų.

Yra ir kitų ES pajamų šaltinių. Reikšmingiausi iš šių šaltinių yra įnašai ir grąžinamosios išmokos, susijusios su ES susitarimais ir programomis (8,5 % ES pajamų).

Ką nustatėme

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?
245,3 mlrd. EUR	Ne. 2021 ir 2022 m. reikšmingo klaidų lygio nebuvo.

Remiantis bendrais audito įrodymais, klaidų lygis pajamų operacijų srityje nebuvo reikšmingas. Mūsų tikrintos pajamų valdymo sistemos apskritai buvo veiksmingos. Tačiau kai kurios pagrindinės TNI vidaus kontrolės priemonės, kurias vertinome kai kuriose valstybėse narėse, TNI nurašymo atvejų valdymas ir Komisijos vykdomas PVM išlygų ir neišspręstų TNI klausimų administravimas buvo veiksmingi iš dalies.

Nurodėme, kad Komisija delsė pakartotinai įvertinti skolos muitinei nurašymo atvejus, kuriems netaikomi teisės aktais nustatyti terminai; kai kurie iš jų siekia 2015 m. Taip pat nustatėme nedidelį PVM išlygų ir neišspręstų TNI klausimų skaičiaus sumažėjimą, taip pat jų valdymo trūkumų.

Kaip nurodėme savo neseniai paskelbtoje specialiojoje ataskaitoje dėl BNP, Komisijos atliekamas tikrinimas iš esmės tinkamai apėmė riziką, susijusią su duomenų rengimu, tačiau buvo galima nustatyti didesnius jos veiksmų prioritetus. Specialiojoje ataskaitoje pateikiamos rekomendacijos dėl 2025 m. prasidedančio BNP tikrinimo ciklo tobulinimo.

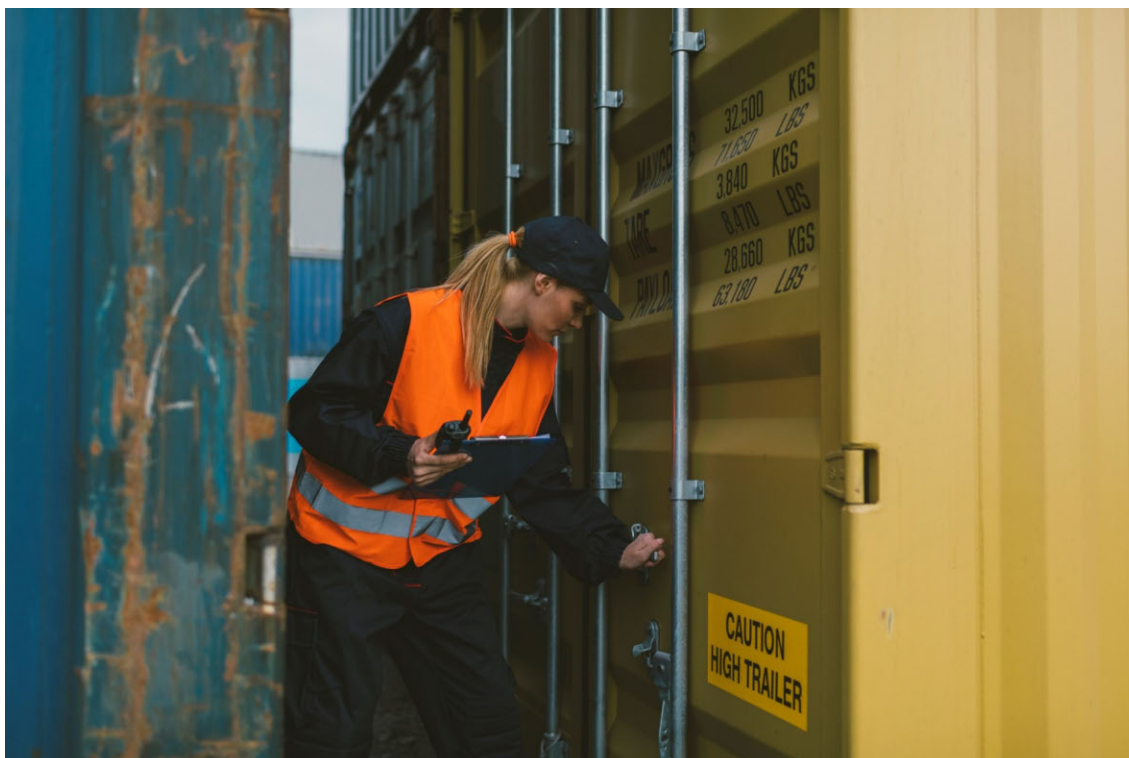
Taip pat nustatėme, kad ir toliau vėluojama įgyvendinti atrinktus Komisijos muitinės veiksmų plane numatytus veiksmus, kuriais prisidedama prie muitų nepriemokos mažinimo. Šis trūkumas neturi įtakos mūsų audito nuomonei dėl pajamų, nes jis susijęs ne su finansinėse ataskaitose atspindimomis operacijomis, o su rizika, kad TNI bus neišsamūs.

BUDG GD ir Eurostato paskelbtose 2022 m. metinėse veiklos ataskaitose pateikta tvarkingumo informacija iš esmės patvirtino mūsų nustatytus faktus ir išvadas.

Ką rekomenduojame

Rekomenduojame Komisijai:

- peržiūrėti PVM direktyvos netaikymo atvejų, kurie galėtų daryti poveikį ES biudžetui, valdymo procedūras:
 - sistemingai stebėti, ar laikomasi terminų, susijusių su įvairiais pažeidimo nagrinėjimo procedūros etapais ir kitais vykdymo užtikrinimo veiksmais, kuriais siekiama pašalinti reikalavimų nesilaikymo atvejus, ir laiku imtis veiksmų, kad būtų išvengta pernelyg didelių vėlavimų;
 - įvertinti, ar vienoje valstybėje narėje nustatytas reikalavimų nesilaikymas, darantis poveikį PVM pagrįstiems nuosaviems ištekliams, yra kompleksinio pobūdžio ir todėl gali būti nustatytas kitose valstybėse narėse;
 - laiku imtis veiksmų ir galbūt nustatyti kompleksines išlygas, kuriomis būtų užtikrintas teisingas PVM pagrįstų nacionalinių įnašų į ES biudžetą mokėjimas;
- nedelsiant pakartotinai įvertinti valstybių narių prašymus (gautus iki 2022 m. gegužės mėn., kuriems netaikomi teisės aktais nustatyti terminai), kuriuose pareikštas nepritarimas pirminiam Komisijos atliktam TNI nurašymo atvejų vertinimui.

Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie mūsų atliktą ES pajamų auditą pateikta **2022 m. metinės ataskaitos** 4 skyriuje.

Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika

Iš viso: 17,3 mlrd. EUR (DFP 1 išlaidų kategorija)

Ką auditavome

Pagal išlaidų kategoriją „Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika“ finansuojamos programos yra įvairios; jomis siekiama finansuoti projektus, kuriais, be kita ko, prisidedama prie mokslinių tyrimų ir inovacijų, transeuropinių transporto tinklų plėtojimo, ryšių, energetikos, skaitmeninės transformacijos, bendrosios rinkos ir kosmoso politikos. Pagrindinė mokslinių tyrimų ir inovacijų programa išlieka programa „Horizontas 2020“, kadangi ją pakeitusi programa „Europos horizontas“ vis dar sudaro labai nedidelę mūsų 2022 m. audito populiacijos dalį. Pagal šią DFP išlaidų kategoriją taip pat finansuojami didelės apimties infrastruktūros projektai, kaip antai Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP), kosmoso programos, pavyzdžiui, GALILEO, Europos geostacionarinė navigacinė tinklo sistema (EGNOS) ir Europos Žemės stebėjimo programa „Copernicus“. Ji taip pat apima „InvestEU“ fondą, kuriam, kaip ir programai „Europos horizontas“, taip pat skiriamas papildomas finansavimas pagal priemonę NGEU.

2022 m. šioje srityje metu buvo tikrinamos 17,3 milijardo eurų išlaidos. Didžioji lėšų dalis tiesiogiai valdoma Komisijos (Mokslinių tyrimų ir inovacijų GD, Gynybos pramonės ir kosmoso GD) arba per vykdomąsias įstaigas; jos teikiamos kaip dotacijos projektuose dalyvaujantiems viešiesiems ar privatiesiems paramos gavėjams. Pasirašius susitarimą dėl dotacijos, Komisija paramos gavėjams skiria išankstinį finansavimą ir vėliau apmoka ES finansuojamas išlaidas, atskaičiusi išankstinį finansavimą. Kosmoso programos įprastai valdomos netiesiogiai, remiantis Komisijos ir specialių įgyvendinančiųjų institucijų (pavyzdžiui, Europos kosmoso agentūros ir ES kosmoso programos agentūros) pasirašytais įgaliojimo susitarimais ir susitarimais dėl įnašo. „InvestEU“ finansines priemones daugiausia įgyvendina Europos investicijų bankas arba Europos investicijų fondas, kurie savo ruožtu naudojami finansų tarpininkų paslaugomis.

Ką nustatėme

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?	Įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis
17,3 mlrd. EUR	Taip	2,7 % (2021 m. – 4,4 %)

Apskritai, vertiname, kad klaidų lygis išlaidų kategorijoje „Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika“ yra reikšmingas. 2022 m. 43 (34 %) iš 127 mūsų tikrintų operacijų buvo paveiktos klaidų.

Programos „Horizontas 2020“ išlaidos vis dar susijusios su didele rizika ir yra pagrindinis mūsų nustatomų klaidų šaltinis. Kiekybiškai įvertinamų klaidų, susijusių su netinkamomis finansuoti išlaidomis, nustatėme 35-iose iš 92 į imtį įtrauktų mokslinių tyrimų ir inovacijų operacijų. Tai sudaro 98 % mūsų įvertinto klaidų lygio šioje kategorijoje 2022 m.

Tikrindami kitas programas ir veiklos sritis kiekybiškai įvertinamų klaidų aptikome vienoje iš 35 į imtį įtrauktų operacijų. Ji buvo susijusi su vykdant EITP projektą atliktos viešųjų pirkimų procedūros pažeidimu.

Pagal programą „Horizontas 2020“ taikomos personalo išlaidų deklaravimo taisyklės tebėra sudėtingos. Mūsų mokslinių tyrimų operacijų imtyje iš 35 operacijų, kurios buvo paveiktos kiekybiškai įvertinamų klaidų, 25 operacijos buvo susijusios su neteisingu personalo išlaidų apskaičiavimo metodikos taikymu. Kitos su personalo išlaidomis susijusios klaidos buvo neteisingas valandinių įkainių apskaičiavimas, laiko apskaitos trūkumai ir dvigubos viršutinės ribos taisyklės pažeidimai. Taip pat nustatėme klaidų, susijusių su netinkama finansuoti subranga ir tiesioginėmis išlaidomis.

Pavyzdys. Dvigubos viršutinės ribos taisyklės pažeidimas

Vienas iš Nyderlanduose įgyvendinamo programos „Horizontas 2020“ projekto paramos gavėjų taip pat buvo dviejų Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) dotacijų, kurių terminai iš dalies sutapo su audituoto programos „Horizontas 2020“ projekto terminais, gavėjas. Kai kurie programos „Horizontas 2020“ projekte dalyvavę darbuotojai taip pat dalyvavo įgyvendinant vieną arba abu ERPF projektus. Deklaruodamas audituoto programos „Horizontas 2020“ projekto personalo išlaidas, paramos gavėjas neatsižvelgė į jau deklaruotas ERPF projektų valandas, todėl nurodė gerokai daugiau valandų nei leidžiamas didžiausias skaičius (1 720 valandų arba atitinkamas proporcingas skaičius dėl ne visą darbo dieną dirbančių asmenų). Perteklinės valandos (t. y. iš viso daugiau kaip 1 900 valandų šešiams darbuotojams) buvo netinkamos finansuoti.

Viena iš Europos mokslinių tyrimų skatinimo strategijų – didinti privačiojo sektoriaus dalyvavimą. Tačiau mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ), taip pat nauji dalyviai yra linkę daryti klaidų. MVĮ sudarė 11 % mūsų audito imties (14 iš 127 operacijų), bet joms teko 29 % įvertinto klaidų lygio. Be to, kiekybiškai įvertinamos klaidos, nustatytos trijų naujų privačiojo sektoriaus dalyvių išlaidų deklaracijose, sudarė beveik pusę įvertinto klaidų lygio.

Komisijos procedūros, taikomos mokslinių tyrimų finansavimui fiksuotosiomis sumomis

Mokslinių tyrimų finansavimo fiksuotosiomis sumomis, kai mokėjimai grindžiami atlikta veikla, tikslas – sumažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę naštą, taigi ir klaidų lygį. Fiksuotosios sumos buvo bandomos 2018–2020 m. pagal programą „Horizontas 2020“.

2022 m. apžvelgėme Komisijos procedūras ir gaires dėl fiksuotosiomis sumomis finansuojamų dotacijų mokslinių tyrimų srityje – išnagrinėjome atitinkamus Komisijos dokumentus dėl fiksuotosios sumos įnašų, ypač sprendimą dėl fiksuotųjų sumų. Taip pat išnagrinėjome procedūrą, taikytą nustatant galutinį dešimties fiksuotosiomis sumomis finansuojamų dotacijų, kurių biudžetas sudaro nuo 0,5 milijono eurų iki 11 milijonų eurų, biudžetą, daugiausia dėmesio skirdami išorės vertintojų atliktiems vertinimams.

Nustatėme, kad sprendime dėl fiksuotųjų sumų nebuvo pateiktas Finansiniame reglamente reikalaujamas pagrindimas, susijęs su pažeidimų ir sukčiavimo rizika, ir šiuo atžvilgiu nėra konkrečių taisyklių, pagal kurias projekto įgyvendinimo metu būtų reikalaujama laikytis viešųjų pirkimų taisyklių. Apžvelgę 10 atrinktų fiksuotosiomis sumomis finansuojamų projektų, nustatėme, kad ekspertai vertintojai jiems skirtomis Komisijos gairėmis nepareigojami

vertinant projektų biudžetus taikyti reikiamus „atitinkamus lyginamuosius standartus“. Be to, buvo nedaug dokumentų, pagrindžiančių ekspertų atliktus biudžetų vertinimus.

Komisijos metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

Mūsų nagrinėtose metinėse veiklos ataskaitose (RTD GD ir DEFIS GD) atspindėta atitinkamų generalinių direktoratų turima informacija ir pateiktas teisingas finansų valdymo įvertinimas, susijęs su DFP1 išlaidomis susijusių atspindimų operacijų tvarkingumu.

Peržiūrėjome Komisijos 2022 m. MVVA pateiktą informaciją, susijusią su įvertinta rizika mokėjimo metu DFP1 politikos srityse. Komisija apskaičiavo, kad DFP1 klaidų lygis yra 1,5 %. Ši procentinė dalis yra apatinėje mūsų įvertinto klaidų lygio intervalo dalyje ir žemiau reikšmingumo ribos.

Ką rekomenduojame

Rekomenduojame Komisijai:

- atliekant programos „Europos horizontas“ laikotarpio vidurio vertinimą, įtraukti finansavimo fiksuotosiomis sumomis vertinimą, kad būtų galima nustatyti, ar tam tikrų rūšių projektai (turinio, apimties ir panašiais atžvilgiais) nėra tinkami finansuoti fiksuotosiomis sumomis, taip pat apimti pažeidimų ir sukčiavimo riziką;
- prieš paskelbiant kitus kvietimus teikti paraiškas pagal programą „Europos horizontas“, įvertinti, ar tikslinga didelio biudžeto projektams naudoti fiksuotosiomis sumomis finansuojamas dotacijas, ir nustatyti didžiausią tokių dotacijų sumą;
- fiksuotosios sumos dotacijų atveju užtikrinti, kad paraiškų dėl dotacijų, visų pirma jose pateiktų biudžeto pasiūlymų, vertinimus ekspertai atliktų tinkamai atsižvelgdami į atitinkamus lyginamuosius standartus ir šie vertinimai būtų tinkamai dokumentuojami;
- dar labiau patikslinti fiksuotosios sumos dotacijoms keliamus reikalavimus, kuriais apibrėžiamas tinkamas įgyvendinimas, įskaitant kiekvieno darbo paketo, dėl kurio bus mokamos išmokos, elementus, taip pat pateikti išsamias gaires tiems, kurie dalyvauja vertinant projektų įgyvendinimą;
- fiksuotosios sumos dotacijų atveju apibrėžti *ex post* kontrolės apimtį, į kurią turėtų patekti didelės rizikos sričių, kaip antai viešųjų pirkimų taisyklių, interesų konflikto nebuvimo ir susitarime dėl dotacijos nurodytų išteklių naudojimo, patikros.

Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika“ pateikta [2022 m. metinės ataskaitos](#) 5 skyriuje.

Sanglauda, atsparumas ir vertybės

Iš viso: 79,1 mlrd. EUR (DFP 2 išlaidų kategorija)

Ką auditavome

Išlaidos pagal šią išlaidų kategoriją yra skirtos skirtingų ES valstybių narių ir regionų vystymosi skirtumams mažinti (2a pakategorė) ir veiksams, kuriais remiamos ir saugomos ES vertybės, kad ES būtų atsparesnė dabartiniams ir būsimiems sunkumams (2b pakategorė). 2a išlaidų pakategorė (ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda) finansuojama iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Sanglaudos fondo (SF), Europos socialinio fondo (ESF) ir pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP). 2b išlaidų pakategorė (atsparumas ir vertybės) finansuojama pagal programas „Erasmus+“, keletą mažesnių schemų ir konkrečias priemones, sukurtas reaguojant į COVID-19 pandemiją.

Sanglaudos politikos fondai (ERPF, SF ir ESF) sudaro didžiąją šių išlaidų dalį, o Komisija ir valstybės narės šiuos fondus valdo bendrai. ES bendrai finansuoja daugiametes veiksmų programas (VP) arba veiksmus, pagal kuriuos finansavimas skiriamas projektams. Komisijoje už ERPF ir SF įgyvendinimą yra atsakingas Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas (REGIO GD), o už ESF – Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas (EMPL GD). ES finansavimas pagal programas, kurioms netaikomas pasidalijamasis valdymas, yra valdomas arba tiesiogiai Komisijos generalinių direktoratų, arba netiesiogiai, padedant organizacijoms partnerėms ar kitoms institucijoms.

Audituojame išlaidas, kai Komisija jas patvirtina. Rengdami 2022 m. metinę ataskaitą, auditavome 66,9 milijardo eurų išlaidas šioje srityje, įskaitant 63,5 milijardo eurų išlaidas pagal 2a pakategorę ir 3,4 milijardo eurų išlaidas pagal 2b pakategorę (2021 m. – iš viso 47,9 milijardo eurų). Pagal mūsų metodą, ši suma taip pat apėmė 872 milijardų eurų vertės ankstesnių programavimo laikotarpių išlaidų, kurias Komisija pripažino arba patvirtino 2022 m.

Ką nustatėme

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?	Įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis
66,9 mlrd. EUR	Taip	6,4 % (2021 m. – 3,6 %)

Apskritai, vertiname, kad klaidų lygis išlaidų kategorijoje „Sanglauda, atsparumas ir vertybės“ yra reikšmingas.

2022 m. patikrinome 260 operacijų. Nustatėme ir kiekybiškai įvertinome 50 klaidų ir audito institucijų nustatytų faktų – jos nurodė 58 tokias klaidas. Be to, atsižvelgėme į programų institucijų atliktas pataisas, kurių bendra vertė – 618 milijonų eurų. Mūsų vertinimu, DFP 2 išlaidų kategorijos klaidų lygis yra 6,4 %. Vien 2a pakategorės įvertintas klaidų lygis yra 6,6 %.

Labiausiai prie mūsų įvertinto klaidų lygio prisidėjo netinkamos finansuoti išlaidos ir projektai, taip pat vidaus rinkos taisyklių pažeidimai (visų pirma viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos taisyklių nesilaikymas).

Šiais metais ir mūsų įvertintas klaidų lygis, ir mūsų nustatytų klaidų skaičius buvo didesni nei ankstesniais metais. Šis padidėjimas nėra geografiškai pagrįstas. Vis dėlto nustatėme, kad padaugėjo konkrečių rūšių klaidų, pavyzdžiui, netinkamų finansuoti išlaidų ir viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo atvejų. Taip pat pažymime, kad artėjame prie tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos (2023 m. gruodžio 31 d.), todėl kyla spaudimas sparčiau įsisavinti lėšas. Be to, valstybėms narėms buvo suteikta daug lankstumo perprogramuoti lėšas ir deklaruoti išlaidas nuo 2020 m. COVID-19 laikotarpiu galėjo sumažėti vadovaujančiųjų ir audito institucijų atliekamų patikrų ir patikrinimų veiksmingumas.

Pavyzdys. Su skubia parama dėl COVID-19 pandemijos susijusios išlaidos, kurios netinkamos finansuoti, nes neišsamiai deklaruotos pardavimo pajamos

Slovakijoje audituotos ESF priemonės tikslas buvo sušvelninti COVID-19 pandemijos poveikį užimtumui ir darbo rinkai, teikiant finansinę paramą darbdaviams arba savarankiškai dirbantiems asmenims. Norėdamas gauti paramą dėl 13 darbuotojų, galutinis paramos gavėjas nurodė, kad jo apyvarta 2020 m. gegužės mėn. sumažėjo 43,5 %, palyginti su 2019 m. gegužės mėn. Tačiau šis sumažėjimas nebuvo tikslus, nes apėmė tik pardavimų vietoje sumažėjimą. Atsižvelgiant į kitais kanalais vykdytus pardavimus, bendras įmonės apyvartos sumažėjimas iš viso sudarė tik 9 %. Tai yra mažiau nei reikalaujamas minimalus 20 % pardavimų sumažėjimas, kad būtų galima gauti pagalbą. Todėl manome, kad parama už 2020 m. gegužės mėn. neatitiko reikalavimų.

Nustatėme, kad dėl neteisingos informacijos apie pajamas pateikimo du kiti tos pačios priemonės galutiniai paramos gavėjai gavo didesnę paramą, nei buvo numatyta pagal nacionalines taisykles.

Netinkamų finansuoti išlaidų, susijusių su COVID-19 priemonėmis, taip pat nustatėme Graikijoje (tai iš dalies buvo nustačiusi ir Komisija), Italijoje ir dar vienu atveju Slovakijoje.

Patikimas finansų valdymas

ES biudžetas turi būti vykdomas teisėtai ir tvarkingai, laikantis patikimo finansų valdymo principų, apimančių ekonomiškumo, efektyvumo ir veiksmingumo principus. Atlikdami savo darbą nustatėme 11 atvejų Vokietijoje, Kroatijoje, Italijoje, Lietuvoje ir Vengrijoje, kai šių principų nebuvo laikomasi. Pavyzdžiui, vienoje Italijoje įgyvendinamoje VP paramos pagal keturis veiksmus gavėjai buvo teisingai deklaravę tinkamas finansuoti išlaidas, remdamiesi fiksuotaisiais vieneto įkainiais, kuriuos vadovaujančioji institucija nustatė pagal BNR 67 straipsnį. Tačiau vadovaujančiosios institucijos Komisijai deklaruota suma buvo apskaičiuota pagal kitą modelį, taikant Komisijos fiksuotuosius vieneto įkainius (pagal ESF reglamento 14 straipsnio 1 dalį). Todėl Komisijai patvirtintos ir iš ES biudžeto kiekvienam atitinkamam veiksmui išmokėtos sumos buvo 16–30 % didesnės už su paramos gavėjais sutartas ir jiems išmokėtas sumas.

Audito institucijų darbo vertinimas

Vadovaujančiosios institucijos sudaro pirmąją gynybos liniją. Būtina, kad jos vykdytų veiksmingą kontrolę, siekiant užtikrinti operacijų atitiktį teisinei sistemai ir jų *veiksmingumą*. Iš mūsų audito rezultatų per pastaruosius šešerius metus matyti, kad šios kontrolės priemonės dar nepakankamai kompensuoja būdingą didelę klaidų riziką sanglaudos srityje. Audito institucijos sudaro antrąją gynybos liniją: jos imties pagrindu tikrina vadovaujančiųjų institucijų Komisijai deklaruotų išlaidų tvarkingumą. Audito institucijos turi būti funkciškai nepriklausomos nuo valdymo institucijų.

Šiais metais įvertinome 24 iš 116 audito institucijų darbą 18 valstybių narių ir Jungtinėje Karalystėje. Mūsų imtį sudarė 34 patikinimo dokumentų rinkiniai ir vienas užbaigimo dokumentų rinkinys. Išskyrus tris atvejus, audito institucijos Komisijai buvo nurodžiusios 2 % arba žemesnį likutinį klaidų lygį. Atsižvelgiant į Komisijos nustatytas papildomas klaidas ir į mūsų pačių audito metu nustatytus faktus, iš mūsų su šių metų imtimi susijusio darbo matyti, kad likutinis klaidų lygis 2 % reikšmingumo ribą viršijo 16-oje iš 34 audituotų patikinimo dokumentų rinkinių.

Kovos su ES biudžetui kenkiančiu sukčiavimu ir pranešimo apie jį priemonės

Pagal ES teisę, Komisija ir valstybės narės turi apsaugoti ES biudžetą nuo sukčiavimo ir pažeidimų. Šiuo tikslu jos turi įdiegti veiksmingas kontrolės sistemas.

Nustatėme, kad 2014–2020 m. laikotarpiu audito institucijos į sukčiavimo riziką aiškiai atsižvelgė 65 % audituotų operacijų (145 iš 222). Tai geresnis rodiklis, nei nustatėme praėjusiais metais (38 %), tačiau vis dar nepakankamas.

Nustatėme tris vykdomų sukčiavimo tyrimų atvejus, apie kuriuos nebuvo pranešta per OLAF administruojamą Pažeidimų valdymo sistemą. Valstybių narių programų institucijos arba nežinojo apie atitinkamos tyrimo ar baudžiamojo persekiojimo įstaigos vykdomą tyrimą, arba nesilaikė teisės aktuose nustatyto įpareigojimo apie juos pranešti.

Komisijos patikinimo darbas ir pranešimas apie likutinį klaidų lygį metinėse veiklos ataskaitose

Sanglaudos srityje Komisija likutinius klaidų lygius nurodo savo MVA kaip su teisėtumu ir tvarkingumu susijusį pagrindinį veiklos rezultatų rodiklį (PVRR). 2021–2022 ataskaitiniais metais REGIO GD nurodė, kad PVRR yra 1,9 %, o aukščiausias lygis – 2,7 %. EMPL GD atitinkamai nurodė 1,9 % ir 2,8 %. Šie PVRR pirmą kartą nepatenka į mūsų įvertintą klaidų intervalą. 2022 m. MVVA Komisijos nurodyti rodikliai taip pat nepatenka į mūsų klaidų intervalą.

Komisijos dokumentų peržiūros, kurių metu vertinamas audito institucijų darbas, yra savaime ribotos siekiant patvirtinti bendrą likutinį klaidų lygį. Tai patvirtina papildomos klaidos, kurias nustatėme atlikdami auditą.

2007–2013 m. programavimo laikotarpio užbaigimas tebevykdomas

Iki 2022 m. pabaigos REGIO GD užbaigė 276 iš 322 2007–2013 m. laikotarpio VP. Dėl dar kitų 44 VP REGIO GD atliko pasirengimo užbaigimui mokėjimus, apimančius tik neginčijamas sumas, o likę atviri klausimai dar turi būti išspręsti. EMPL GD užbaigė 101 iš 117 VP ir pasirengė užbaigti 13 VP. Šešios programos tebėra visiškai neužbaigtos dėl likusių atvirų klausimų. Kadangi teisinėje sistemoje galutinis užbaigimo terminas nenustatytas, neįmanoma numatyti, kiek laiko reikės visoms 2007–2013 m. VP užbaigti.

Ką rekomenduojame

Be kita ko, Komisijai rekomenduojame:

- stiprinti priemones, skirtas šalinti pasikartojančioms klaidoms, visų pirma susijusioms su netinkamomis finansuoti išlaidomis ir projektais, užtikrinti pakankamą savo audito darbo aprėptį visų audito institucijų atžvilgiu ir skleisti rezultatus siekiant sumažinti netvarkingų išlaidų skaičių ir poveikį;
- užbaigiant 2014–2020 m. programas patikrinti, ar buvo patvirtintos tik su didelės apimties projektais, apie kuriuos buvo pranešta, susijusios išlaidos;
- planuoti ir įgyvendinti 2021–2027 m. programų tikslinius teminius auditus dėl interesų konfliktų, remiantis savo pačios atliktu rizikos vertinimu ir atsižvelgiant į nustatytus trūkumus;
- per 2014–2020 m. programų užbaigimo auditus atlikti konkrečias tikslines patikras, siekiant įsitikinti, ar valstybės narės atliko reikalingas finansines pataisas dėl klaidų, nustatytų vienais ataskaitiniais metais, bet turinčių poveikį kitų ataskaitinių laikotarpių išlaidoms;
- užtikrinti, kad audito institucijos turėtų tinkamus metodus, kaip tinkamai patikrinti savideklaracijų pagrįstumą ir patikimumą ir dalytis gerąja praktika;
- planuoti ir įgyvendinti tikslinius teminius auditus dėl vadovaujančiųjų institucijų rizikos suvokimo ir duomenų gavybos bei rizikos vertinimo priemonių naudojimo įgyvendinant 2021–2027 m. programas, nustatyti būtiniausius reikalavimus audito institucijoms, kad jų kontroliniuose sąrašuose ir audito darbe būtų atsižvelgiama į sukčiavimo riziką, ir valstybėms narėms pakartotinai priminti jų pareigas, susijusias su pranešimu apie sukčiavimą;
- bendros integruotos duomenų gavybos ir rizikos vertinimo IT priemonės įdiegimo datą iš 2028 m. perkelti į 2025 m. – tai pirmieji metai, kai turėtų būti deklaruojama didelė 2021–2027 m. išlaidų suma. Iki to laiko užtikrinti, kad OLAF, Europos prokuratūra ir Audito Rūmai turėtų prieigą prie priemonės „Arachne“.

Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Sanglauda, atsparumas ir vertybės“ pateikta [2022 m. metinės ataskaitos](#) 6 skyriuje.

Gamtos ištekliai

Iš viso: 58,1 mlrd. EUR (DFP 3 išlaidų kategorija)

Ką auditavome

Ši išlaidų sritis apima bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP), bendrą žuvininkystės politiką ir dalį ES išlaidų, susijusių su aplinka ir klimato politika.

Žemės ūkiui ir kaimo plėtrai tenka 97 % „Gamtos išteklių ir aplinkos“ srities ES išlaidų, kurios panaudojamos įgyvendinant BŽŪP, kurios trys pagrindiniai tikslai yra:

- perspektyvi maisto gamyba, daugiausia dėmesio skiriant pajamoms iš žemės ūkio, žemės ūkio našumui ir kainų stabilumui;
- tvarus gamtos išteklių valdymas ir kovos su klimato kaita veiksmai, daugiausia dėmesio skiriant išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui, biologinei įvairovei, dirvožemiui ir vandeniui;
- darnus teritorinis vystymasis.

Nors Komisijai (Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD) tenka galutinė atsakomybė už BŽŪP, ji BŽŪP valdymu dalijasi su valstybių narių mokėjimo agentūromis. Nuo 2015 m. nepriklausomos valstybių narių tvirtinančiosios įstaigos teikia metines nuomones dėl mokėjimo agentūrų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo.

Ši DFP išlaidų kategorija taip pat apima ES išlaidas Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF), už kurį atsakingas Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinis direktoratas (MARE GD), ir Aplinkos ir klimato politikos programai LIFE, už kurią atsako Aplinkos generalinis direktoratas (ENV GD) ir Klimato politikos generalinis direktoratas (CLIMA GD). Pirmą kartą pagal 2021–2027 m. DFP programos LIFE dalį taip pat įgyvendina Energetikos generalinis direktoratas (ENER GD).

Ką nustatėme

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?	Įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis
58,0 milijardo eurų	Taip	2,2 % (2021 m. – 1,8 %)

Apskritai, vertiname, kad klaidų lygis DFP 3 išlaidų kategorijoje yra reikšmingas.

Iš 218 mūsų tikrintų operacijų 46-iose (21 %) buvo klaidų. Remdamiesi 32 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis, nustatėme, kad DFP 3 išlaidų kategorijos klaidų lygis yra 2,2 %.

Iš mūsų rezultatų matyti, kad klaidų lygis nebuvo reikšmingas tiesioginių išmokų, kurios sudarė 66 % išlaidų pagal šią DFP išlaidų kategoriją, srityje, tačiau jis vis dar buvo reikšmingas kitose išlaidų srityse (kaimo plėtros, rinkos priemonių, jūrų, žuvininkystės, aplinkos ir klimato politikos), kurioms tenka 34 % išlaidų. Taip pat pažymime, kad klaidų, kai tiesioginių išmokų ir kaimo plėtros priemonių atveju buvo deklaruotas šiek tiek per didelis plotas, skaičius padidėjo nuo keturių (2021 m.) iki 16 (2022 m.), o tai gali atspindėti konkrečius kai kurių valstybių narių žemės sklypų identifikavimo sistemos valdymo trūkumus.

Dauguma mūsų nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų buvo susijusios su kaimo plėtros operacijomis (21). Nustatėme septynias kiekybiškai įvertinamas klaidas tiesioginėse išmokose, dvi klaidas rinkos priemonėse ir dvi klaidas su BŽŪP nesusijusiose išlaidose. Pagrindinis įvertinto klaidų lygio šaltinis buvo pateikta netiksli informacija apie plotus ar gyvulius.

Valstybių narių institucijos ir Komisija taikė taisomąsias priemones, kurios turėjo tiesioginį poveikį 49 iš mūsų į imtį įtrauktoms operacijoms. Šios priemonės buvo svarbios mūsų skaičiavimams, nes jas taikant mūsų įvertintas su šiuo skyriumi susijęs klaidų lygis sumažintas 0,9 procentinio punkto. 19-a *kiekybiškai įvertinamų klaidų* atveju valstybių narių institucijos ir Komisija turėjo pakankamai informacijos, kad užkirstų kelią klaidoms arba jas aptiktų ir ištaisytų prieš patvirtindamos išlaidas. Jei valstybių narių institucijos ir Komisija būtų tinkamai pasinaudojusios visa turima informacija, su šiuo skyriumi susijęs įvertintas klaidų lygis būtų buvęs 1,3 procentinio punkto žemesnis.

Tiesioginės išmokos

88-iose testuotose tiesioginių išmokų operacijose nustatėme tik šešias nedideles kiekybiškai įvertinamas klaidas, atsiradusias dėl to, kad ūkininkai nurodė per didelį tinkamą finansuoti žemės ūkio paskirties žemės plotą. Taip pat nustatėme vieną didelę kiekybiškai įvertinamą klaidą, kai nebuvo vykdoma deklaruota žemės ūkio veikla.

Neteisingo žemės ūkio veiklos deklaravimo pavyzdys

Italijoje ūkininkas gavo tiesioginę pagalbą daugiamečiams pasėliams (citrinmedžiams) auginti didelėje savo valdos dalyje (paryškinta mėlyna spalva). Aerofotografinėse nuotraukose nebuvo matyti medžių linijų, tokių kaip gretimuose žemės ūkio paskirties sklypuose. Mums apsilankius vietoje pasitvirtino, kad deklaruotame plote nėra jokių citrinmedžių ir kad kelerius metus jis nebuvo pritaikytas žemės ūkio veiklai. Nacionalinės institucijos šios klaidos nenustatė.

Kaimo plėtra, rinkos priemonės ir kitos išmokos

Patikrinome:

- 56 kaimo plėtros išmokas, pagrįstas ūkininkų deklaruotu plotu arba gyvulių skaičiumi, įskaitant išmokas už konkrečių agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų vykdymą, kompensacines išmokas už ekologinį ūkininkavimą ir išmokas ūkininkams vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių. 15-oje iš jų buvo klaidų, iš kurių devynios buvo kiekybiškai įvertinamos klaidos, susijusios su tuo, kad deklaruoti nepagrįstai padidinti tinkamumo reikalavimus atitinkantys žemės plotai;
- 52 kaimo plėtros išmokas, skirtas investiciniams projektams, susijusiems su, pavyzdžiui, investicijomis į materialųjį turtą, ūkių ir verslo plėtrą ir rizikos valdymą. Kiekybiškai įvertinamų klaidų nustatėme aštuoniose išmokose; jų atsirado dėl to, kad paramos gavėjai deklaravo išlaidas arba veiklą, kuri neatitiko tinkamumo finansuoti sąlygų;
- 14 rinkos priemonių operacijų ir nustatėme du atvejus, kai mokėjimo agentūros kompensavo netinkamas finansuoti išlaidas;

- o aštuonias operacijas jūrų, žuvininkystės, aplinkos ir klimato politikos veiksmų srityse ir tiesioginio valdymo operacijose nustatėme dvi kiekybiškai įvertinamas klaidas.

Valstybių narių kontrolės statistinių ir mokėjimų duomenų nuoseklumo patikros

Kiekvienais metais valstybės narės Komisijai pateikia duomenis apie savo atliktas pagalbos išmokų patikras (kontrolės statistinius duomenis) ir duomenis apie paramos gavėjams atliktus mokėjimus. Remdamasi šiais duomenimis Komisija valstybėms narėms kompensuoja ES lėšas. Dėl 2022 finansinių metų tikrinome kontrolės statistinių duomenų ir mokėjimų duomenų, kuriuos pateikė į mūsų tiesioginių išmokų imtį atrinktos šešios mokėjimo agentūros, kokybę ir nuoseklumą. Nustatėme, kad, nepaisant kai kurių neatitikimų, atrinktose mokėjimo agentūrų sistemose pagalbos išmokos buvo apskaičiuotos patikimai, teisingai atsižvelgiant į patikslinimus, atliktus remiantis kontrolės duomenimis.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

Atsižvelgdamas į tvirtinančiųjų įstaigų darbą ir savo auditus, AGRI GD apskaičiavo, kad įvertinta su rizika susijusi suma mokėjimo metu yra 996 milijonai eurų, t. y. apie 1,8 % visų 2022 m. BŽŪP išlaidų. AGRI GD apskaičiavo, kad rizika mokėjimo metu (pakoreguotas klaidų lygis) tiesioginių išmokų srityje yra apie 1,3 %, kaimo plėtros srityje – 2,7 %, o rinkos priemonių srityje – 2,9 %.

Taip pat atlikome ribotą MARE GD metinėje veiklos ataskaitoje pateiktos tvarkingumo informacijos peržiūrą. Atkreipėme dėmesį, kad AGRI GD ir MARE GD galutinės rizikos mokėjimo metu (arba užbaigimo metu) apskaičiavimo metodika atitinka Komisijos gaires.

Komisijos MVVA pateiktas „Gamtos išteklių“ srities rizikos mokėjimo metu įvertis yra 1,8 %. Tai patenka į mūsų įvertintą klaidų intervalą.

Ką rekomenduojame

Atsižvelgiant į tai, kad pagal 2023–2027 m. BŽŪP veiklos rezultatų rodikliai bus grindžiami žemės ūkio paskirties žeme, rekomenduojame toliau stebėti, ar valstybės narės tiksliai įvertina tinkamą finansuoti plotą Žemės sklypų identifikavimo sistemoje.

*Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Gamtos ištekliai“ pateikta **2022 m. metinės ataskaitos** 7 skyriuje.*

Migracija ir sienų valdymas, Saugumas ir gynyba

Iš viso: 4,6 mlrd. EUR (DFP 4 ir 5 išlaidų kategorijos)

Ką auditavome

Atsižvelgdama į pastaraisiais metais didėjančią migracijos ir sienų valdymo svarbą, 2021–2027 m. daugiamečių finansinėje programoje Europos Sąjunga nustatė būtent šioms politikos sritims skirtą 4 išlaidų kategoriją.

2022 m. didelė šios srities išlaidų dalis vis dar buvo susijusi su pagal 2014–2020 m. DFP neįvykdytų projektų ir schemų užbaigimu.

2014–2020 m. Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) tikslas buvo prisidėti prie veiksmingo migracijos srautų valdymo ir suformuoti bendrą ES požiūrį į prieglobstį ir imigraciją. Vidaus saugumo fondo (VSF) sienų ir vizų priemonės tikslas buvo padėti užtikrinti aukštą saugumo lygį ES, kartu palengvinant teisėtą keliavimą, vykdant vienodo ir aukšto lygio išorės sienų kontrolę ir veiksmingą Šengeno vizų tvarkymą.

Šie 2014–2020 m. fondai 2021–2027 m. DFP buvo atitinkamai pakeisti nauju PMIF ir Integruoto sienų valdymo fondo (ISVF) sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemone (SVVP). 4 išlaidų kategorija taip pat apima trijų decentralizuotų agentūrų, būtent [Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros \(FRONTEX\)](#), [Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros \(EUAA\)](#) ir [Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūros \(eu-LISA\)](#), finansavimą.

2021–2027 m. DFP 5 išlaidų kategorija yra skirta saugumui ir gynybai. Sudedamąją dalį „saugumas“ sudaro Vidaus saugumo fondas (VSF), finansinė parama Bulgarijos, Lietuvos ir Slovakijos branduolinių įrenginių eksploatavimo nutraukimui ir finansavimas trims ES decentralizuotoms saugumo srities agentūroms ([Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centrui \(ENNSC\)](#), [Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūrai \(Europolui\)](#) ir [Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūrai \(CEPOL\)](#)). Į sudedamąją dalį „gynyba“ patenka Europos gynybos fondas, kurio lėšomis remiami bendradarbiavimu grindžiami gynybos projektai visuose mokslinių tyrimų ir plėtros etapuose.

Didžiosios dalies PMIF ir VSF 2014–2020 m. finansavimo ir didžiosios dalies PMIF, SVVP ir VSF 2021–2027 m. finansavimo valdymu dalijasi valstybės narės (arba Šengeno asocijuotosios šalys) ir Komisijos Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas (HOME GD). Pagal šią tvarką valstybės narės įgyvendina Komisijos patvirtintas daugiametes nacionalines programas.

Ką nustatėme

Operacijų tvarkingumas

Patikrinę operacijas nustatėme, kad išlaidos paveiktos tinkamumo finansuoti ir viešųjų pirkimų trūkumų. Nors auditavome nepakankamai operacijų, kad būtų galima įvertinti šių DFP išlaidų kategorijų klaidų lygį, mūsų audito rezultatai rodo, kad tai yra didelės rizikos sritis. Operacijų testavimo rezultatais remiamasi rengiant mūsų patikinimo pareiškimą.

Iš 23 mūsų tikrintų operacijų, 11 (48 %) buvo paveiktos klaidų. Kiekybiškai įvertinome devynias klaidas, turėjusias poveikį iš ES biudžeto mokamoms sumoms. Šios klaidos buvo susijusios su netinkamomis finansuoti išlaidomis (pavyzdžiui, su kai kuriomis personalo ar įrangos išlaidomis, pridėtinės vertės mokesčiu) ir viešųjų pirkimų klausimais.

Vidaus kontrolės sistemų elementų tikrinimas

Kalbant apie 2021–2027 m. PMIF, SVVP ir VSF, įvertinome šešių valstybių narių audito institucijų (Vokietijos, Ispanijos ir Rumunijos – PMIF atveju; Latvijos – SVVP atveju; Čekijos ir Kroatijos – VSF atveju) darbą. Šios audito institucijos jau turėjo susidariusios aiškų pagrindinių pokyčių, kurių reikia audito strategijoje, sistemų audituose ir operacijų audituose, palyginti su 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, vaizdą. Tačiau, kadangi nė viena iš jų mūsų vizitų metu nebuvo galutinai parengusi savo valdymo ir kontrolės sistemos aprašymo, jos dar negalėjo patvirtinti savo audito strategijos. Apskritai, nustatėme, kad šešios audito institucijos darė pažangą rengdamosi 2021–2027 m. PMIF, SVVP ir VSF, nors jų audito strategijos dar nebuvo priimtos.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

Dėl 2022 finansinių metų peržiūrėjome HOME GD MVA. Mūsų analizėje daugiausia dėmesio skirta tam, ar HOME GD savo MVA tvarkingumo informaciją pateikė pagal Komisijos nurodymus ir ar ta informacija atitiko tai, ką mes nustatėme atlikdami auditą. Neradome informacijos, kuri galėtų prieštarauti mūsų nustatytiems faktams. Nustatėme, kad HOME GD nustatyti rizikos mokėjimo metu ir rizikos užbaigimo metu įverčiai buvo apskaičiuoti pagal vidaus metodiką ir teisingai nurodyti MVVA.

Ką rekomenduojame

Rekomenduojame Komisijai atlikti tikslingesnes ES veiksmų išlaidų tinkamumo finansuoti *ex ante* patikras, ypatingą dėmesį skiriant galimai rizikai, susijusiai, pavyzdžiui, su išlaidų (pavyzdžiui, personalo išlaidų, įrangos, viešųjų pirkimų) ar paramos gavėjo rūšimi. Rengdama savo rizikos vertinimą, Komisija turėtų atsižvelgti į tai, kad kliovimasis audito sertifikatais, kuriais grindžiami paramos gavėjų mokėjimo prašymai, turi trūkumų.

Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Migracija ir sienų valdymas. Saugumas ir gynyba“ pateikta [2022 m. metinės ataskaitos](#) 8 skyriuje.

Kaimyninės šalys ir pasaulis

Iš viso: 14,5 mlrd. EUR (DFP 6 išlaidų kategorija)

Ką auditavome

Išlaidų sritį sudaro kelios finansavimo priemonės, visų pirma naujoji Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“ (KVTBP „Globali Europa“) ir Pasirengimo narystei paramos priemonė. Ji taip pat apima humanitarinės pagalbos biudžetą.

Bendrasis KVTBP „Globali Europa“ tikslas – visame pasaulyje puoselėti ir propaguoti ES vertybes, principus ir pagrindinius interesus, taip pat padėti skatinti daugiašališkumą ir tvirtesnę partnerystę su ES nepriklausančiomis šalimis. Palyginti su 2014–2020 m. DFP, matyti du pagrindiniai pokyčiai, susiję su tuo, kaip ES finansuoja išorės veiksmus (užsienio politiką):

- bendradarbiavimas su Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno šalimis partnerėmis, kuris anksčiau buvo finansuotas iš Europos plėtros fondų, dabar įtrauktas į ES bendrąjį biudžetą;
- toks bendradarbiavimas dabar finansuojamas pagal tą pačią priemonę kaip ir ES kaimynystės politika, kartu išsaugant abiejų rūšių paramos ypatumus.

Bendrasis Pasirengimo narystei paramos priemonės tikslas – padėti paramą gaunančioms šalims priimti ir įgyvendinti reformas, kurių reikia, kad jos atitiktų ES vertybes rengiantis narystei, taip prisidedant prie jų stabilumo, saugumo ir gerovės.

2022 m. srities „Kaimyninės šalys ir pasaulis“ mokėjimai sudarė 14,5 milijardo eurų (išankstinis finansavimas, tarpiniai ir galutiniai mokėjimai); ši suma buvo išmokėta taikant kelias priemones ir įgyvendinimo metodus. Tarp jų – darbų, tiekimo ir paslaugų sutartys, dotacijos, specialiosios paskolos, paskolų garantijos ir finansinė pagalba, parama biudžetui ir kitos tikslinės paramos biudžetui formos ES nepriklausančiose šalyse.

Svarbiausi už ES išorės veiksmų vykdymą atsakingi generaliniai direktoratai ir tarnybos yra Kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinis direktoratas (NEAR GD), Tarptautinės partnerystės generalinis direktoratas (INTPA GD), Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinis direktoratas (ECHO GD) ir Užsienio politikos priemonių tarnyba (FPI).

Ką nustatėme

Mums patikrinus operacijas ir sistemas, išryškėjo keturios tobulintinos sritys. Nors auditavome nepakankamai operacijų, kad būtų galima įvertinti šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygį, mūsų audito rezultatai rodo, kad tai yra didelės rizikos sritis. Operacijų testavimo rezultatais remiamasi rengiant mūsų patikinimo pareiškimą.

Iš 72 mūsų tikrintų operacijų 34 (47 %) buvo paveiktos klaidų. Kiekybiškai įvertinome 25 klaidas, kurios turėjo poveikį iš ES biudžeto mokamoms sumoms. Šios klaidos susijusios su netinkamomis finansuoti išlaidomis, patvirtinamųjų dokumentų nebuvimu, viešaisiais pirkimais ir nepatirtomis išlaidomis.

Be to, nustatėme 17 neatitikties teisinėms ir finansinėms nuostatoms atvejų, kurie neturėjo finansinio poveikio ES biudžetui. Jie buvo susiję, pavyzdžiui, su privalomomis procedūromis, kurių nebuvo laikomasi, nepakankamais įrodymais, neaiškiu išlaidų paskirstymu ir audito sekos nebuvimu.

Pavyzdys. Neatliktas privalomas rizikos vertinimas

Auditavome galutinį mokėjimą, skirtą projektui, pagal kurį paramą gaunančios šalies valdžios institucijai reikėjo pristatyti ryšių įrangą ir ją įdiegti. Su vietos tiekėju buvo pasirašyta tiekimo sutartis, kurios bendra vertė – 255 492 eurai. Pasirašydama sutartį Komisija atliko 102 197 eurų išankstinio finansavimo mokėjimą, t. y. 40 % sutartos sutarties kainos.

Procedūrų vadove reikalaujama, kad Komisija atliktų rizikos vertinimus, kuriais būtų užtikrinta, kad 60 000–300 000 eurų išankstinio finansavimo mokėjimai be banko garantijos būtų atliekami tik tuo atveju, jei rizika įvertinta kaip maža. Šiuo atveju rizikos vertinimą reikėjo atlikti, nes išankstinio finansavimo suma buvo 102 197 eurai. Tačiau Komisija atliko mokėjimą neatlikusi tokio rizikos vertinimo ir negavusi banko garantijos.

Vidaus kontrolės sistemų elementų tikrinimas

Apsilankėme keturiose ES delegacijose ES nepriklausančiose šalyse (Bosnijoje ir Hercegovinoje, Šiaurės Makedonijoje, Ruandoje ir Serbijoje) ir patikrinome jų vidaus kontrolės sistemų elementus. Taip pat įvertinome delegacijų darbuotojų informuotumo didinimą sukčiavimo prevencijos, etikos ir sąžiningumo srityse. Nustatėme keletą mūsų tikrintų vidaus kontrolės sistemos elementų veikimo trūkumų. Šie trūkumai buvo susiję su išlaidų tikrinimais, mokymu sukčiavimo prevencijos srityje ir Komisijos OPSYS IT sistema.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

Peržiūrėjome NEAR GD 2022 finansinių metų MVA. Daugiausia dėmesio skyrėme tam, ar NEAR GD savo MVA tvarkingumo informaciją pateikė pagal Komisijos instrukcijas ir nuosekliai taikė būsimų pataisų ir susigrąžinimų vertinimo metodiką. Kad savo MVA pateiktų pagrindinius duomenis, NEAR GD naudojami išorės rangovo atliktu tyrimu, vadinamuoju likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimu. Mūsų ankstesnėse metinėse ataskaitose aprašyti LKL tyrimo trūkumai. Taip pat nustatėme, kad 2022 m. NEAR GD taisomosios gebos vertė buvo padidinta dėl neaptiktų

klaidų, t. y. į skaičiavimą įtraukiant su nepanaudotu išankstiniu finansavimu susijusius vykdomuosius raštus sumoms susigrąžinti.

Ką rekomenduojame

Rekomenduojame Komisijai:

- stiprinti kontrolę, siekiant užkirsti kelią neteisėtam pasiūlymų keitimui sutarčių sudarymo etape, kai dotacijos skiriamos pagal kvietimą teikti pasiūlymus;
- atlikti rizikos vertinimus, kaip reikalaujama procedūrų vadove, siekiant užtikrinti, kad 60 000–300 000 eurų išankstinio finansavimo mokėjimai be banko garantijos būtų atliekami tik tada, jei rizika įvertinama kaip maža;
- nustatyti tinkamą grafiką, kad rangovų parengtos dotacijų sutarčių išlaidų tikrinimo ataskaitos būtų prieinamos prieš atliekant mokėjimus arba prieš patvirtinant išlaidas;
- sustiprinti kontrolės priemones į NEAR GD taisomosios gebos skaičiavimą neįtraukiant vykdomųjų raštų nepanaudoto išankstinio finansavimo sumoms susigrąžinti.

Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Kaimyninės šalys ir pasaulis“ pateikta **2022 m. metinės ataskaitos** 9 skyriuje.

Europos viešasis administravimas

Iš viso: 11,6 mlrd. EUR (DFP 7 išlaidų kategorija)

Ką auditavome

Mūsų auditas apėmė šių ES institucijų ir įstaigų administracines išlaidas: Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos, Komisijos, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT), Europos Audito Rūmų, Europos išorės veiksmų tarnybos, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto, Europos regionų komiteto, Europos ombudsmeno ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno.

2022 m. institucijų ir įstaigų administracinės išlaidos iš viso sudarė 11,6 milijardo eurų. Ši suma apėmė išlaidas žmogiškiesiems ištekliams ir pensijoms (apie 70 % visos sumos), pastatams, įrangai, energijai, komunikacijai ir informacinėms technologijoms.

Mūsų pačių finansinės būklės ataskaitas tikrina išorės auditorius. Parengtą audito nuomonę ir ataskaitą kiekvienais metais skelbiame *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir savo interneto svetainėje.

Ką nustatėme

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?
11,6 mlrd. EUR	Ne. 2021 ir 2022 m. reikšmingo klaidų lygio nebuvo.

Tikrinome 60 operacijų, apimančių visas institucijas. Kaip ir ankstesniais metais, mūsų vertinimu, klaidų lygis yra žemiau reikšmingumo ribos.

Nenustatėme jokių konkrečių trūkumų, susijusių su Europos Sąjungos Taryba, Europos Sąjungos Teisingumo Teismu, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Europos regionų komitetu, Europos ombudsmenu ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu. Remdamasis savo darbu, mūsų išorės auditorius nenurodė jokių konkrečių probleminių klausimų.

2022 m. tikrinome atrinktas Europos Teisingumo Teismo priežiūros ir kontrolės sistemas ir jokių reikšmingų trūkumų nenustatėme.

Europos Parlamentas

Nustatėme tris kiekybiškai įvertinamas klaidas Europos Parlamento mokėjimuose Europos frakcijoms ir Europos politiniam fondui. Europos Parlamento vidaus taisyklės, kurių frakcijos privalo laikytis, neatitinka Finansinio reglamento, nes jomis ribojama viešųjų pirkimų konkurencija. Be to, frakcijos nevisiškai laikėsi šių vidaus taisyklių, nes jos ne visada siekė gauti pakankamą pasiūlymų skaičių. Taip pat nustatėme kitų viešųjų pirkimų procedūrų nesilaikymo atvejų.

Europos Komisija

Nenustatėme jokių kiekybiškai įvertinamų klaidų Komisijos mokėjimuose, tačiau dviejų iš aštuonių mūsų audituotų pensijų mokėjimų pensijų bylose nebuvo neseniai išduoto asmens gyvumo faktą patvirtinančio liudijimo.

Europos išorės veikslių tarnyba

Europos išorės veikslių tarnybos atliktuose mokėjimuose nustatėme dvi kiekybiškai įvertinamas klaidas. Viena susijusi su tuo, kad nebuvo galiojančios pagrindinės sutarties dėl apsaugos paslaugų, kurias įsigijo ES delegacija. Kita susijusi su išmokomis vaikui, kurias darbuotojas gauna iš kitų šaltinių, bet kurios neišskaičiuojamos iš darbo užmokesčio.

Ką rekomenduojame

Rekomenduojame Europos Parlamento administracijai stiprinti savo Europos frakcijų atliekamam biudžeto asignavimų vykdymui skirtas gaires ir Parlamento biurui pasiūlyti veiksmus, kuriais frakcijų būtų reikalaujama veiksmingai taikyti vidaus taisykles ir užtikrinti atitiktį viešųjų pirkimų procedūroms.

*Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie mūsų atliktą ES išlaidų auditą srityje „Europos viešasis administravimas“ pateikta **2022 m. metinės ataskaitos** 10 skyriuje.*

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė

Iš viso: 53,7 mlrd. EUR

Ką auditavome

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone (EGADP) remiamos reformos ir investiciniai projektai valstybėse narėse nuo pat COVID-19 pandemijos pradžios 2020 m. vasario mėn. iki 2026 m. gruodžio 31 d. EGADP lėšos sudaro 723,8 milijardo eurų, iš jų teikiamos paskolos (385,8 milijardo eurų) ir negrąžinami finansiniai įnašai, vadinami dotacijomis (338 milijardai eurų). Jos pagrindinis tikslas – sušvelninti ekonominius ir socialinius COVID-19 pandemijos padarinius, kartu padedant valstybėms narėms kurti savo ekonomiką, kad ji būtų atsparesnė ir geriau pasirengusi būsimiems iššūkiams, be kita ko, paspartinant jų perėjimą prie žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos.

EGADP įgyvendinama Komisijai taikant tiesioginį valdymą, o tai reiškia, kad Komisija yra tiesiogiai atsakinga už programos įgyvendinimą.

Valstybių narių buvo reikalaujama parengti savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus ir sukurti tinkamas valdymo ir kontrolės sistemas. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus turėtų sudaryti nuoseklus viešųjų investicijų ir reformų paketas, suskirstytas į komponentus, ir juose turėtų būti nustatytos tinkamos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės.

Lėšų išmokėjimas pagal EGADP priklauso nuo to, ar valstybės narės patenkinamai pasiekė tarpines reikšmes ir siektinas reikšmes. Anksčiau patenkinamai pasiektos siektinos reikšmės arba tarpinės reikšmės neturi būti atšauktos ir turi būti laikomasi dvigubo finansavimo draudimo principo. Taip pat turi būti laikomasi atitinkamų tinkamumo finansuoti sąlygų.

Prieš atlikdama mokėjimą, Komisija įvertina, ar tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės, kuriomis grindžiamas mokėjimo prašymas, buvo pasiektos patenkinamai. Jei Komisija padaro išvadą, kad tarpinė reikšmė arba siektina reikšmė nebuvo patenkinamai pasiekta, viso finansinio įnašo arba jo dalies mokėjimas turėtų būti sustabdytas ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui.

Atlikusi mokėjimą, Komisija atlieka tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių *ex post* auditus. Ji taip pat atlieka susijusių sistemų auditus ir auditus, kurių metu tikrinama, ar buvo apsaugoti ES finansiniai interesai.

Valstybės narės gali prašyti skirti išankstinį finansavimą, kuriuo proporcingai sumažinami vėlesni mokėjimai. Iki 2022 m. pabaigos Taryba buvo patvirtinusi visų 27 valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus ir 21 valstybė narė buvo gavusi išankstinį finansavimą. Valstybės narės pateikė Komisijai 27 mokėjimo prašymus, Komisija atliko 14 mokėjimų (vieną – 2021 m., 13 – 2022 m.). 13 dotacijų mokėjimų ir išankstinio finansavimo patvirtinimai, kuriuos Komisija 2022 m. atliko vienuolikai valstybių narių, buvo susiję su pasiektomis 274 tarpinėmis reikšmėmis ir 37 siektinomis reikšmėmis.

Mūsų 2022 m. audito populiacija iš viso sudarė 53,7 milijardo eurų ir apėmė visus 13 dotacijų mokėjimų, kurių suma siekė 46,9 milijardo eurų, ir susijusio 6,8 milijardo eurų išankstinio finansavimo patvirtinimą. Mūsų auditas neapėmė EGADP paskolų komponento. Tikrinome, ar patenkinamai pasiektos 244 tarpinės reikšmės ir visos 37 siektinos reikšmės, įskaitant Komisijos preliminarinius vertinimus. 20 siektinų reikšmių patikrinome vietoje, penkiose valstybėse narėse.

Ką nustatėme

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?
53,7 mlrd. EUR	2022 m. bendras mūsų nustatytų faktų poveikis yra reikšmingas, bet nepaplitęs.

Bendri mūsų atliktu darbu surinkti audito įrodymai rodo, kad:

- a) 15 iš 281 mūsų tikrintos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės nebuvo visiškai tvarkingos. Atsižvelgdami į EGADP išlaidų modelio pobūdį ir į tai, kad taikant Komisijos mokėjimų sustabdymo metodiką reikia priimti daug sprendimų, kurie gali būti aiškinami skirtingai, nepateikiame klaidų lygio, palyginamo su kitų ES išlaidų sričių klaidų lygiu. Atsižvelgdami į šį ribotumą, manome, kad minimalus šių nustatytų faktų finansinis poveikis yra arti mūsų nustatytos reikšmingumo ribos. Šie nustatyti faktai buvo susiję su nepatenkinamai pasiektomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, periodinių nacionalinio biudžeto išlaidų finansavimu, prieš tinkamumo finansuoti laikotarpį pradėtomis taikyti priemonėmis, dvigubu finansavimu ir priemonės atšaukimu;
- b) buvo trūkumų, susijusių su priemonių ir jų tarpinių ar siektinų reikšmių struktūra. Jeigu tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės nėra aiškiai apibrėžtos, sunku įvertinti, ar jos pasiektos, ir gali būti nepasiektas pradinis tikslas;
- c) buvo problemų, susijusių su informacijos, kurią valstybės narės įtraukė į savo valdymo deklaracijas, patikimumu;
- d) Komisijos preliminarinių vertinimų ir *ex post* auditų aprėptis nenuosekliai apima pagrindines mokėjimo sąlygas, pavyzdžiui, susijusias su tinkamumo finansuoti laikotarpio laikymusi ir su tuo, kad finansavimu nebūtų pakeistos periodinės nacionalinio biudžeto išlaidos. *ex post* auditų procedūros neapima patikrų, kurių metu būtų tikrinama, ar priemonės, susijusios su audituotomis siektinomis reikšmėmis, kurios anksčiau įvertintos kaip pasiektos, nebuvo atšauktos atlikus mokėjimą;
- e) tai, jog buvo nustatytos kontrolės tarpinės reikšmės rodo, kad pradėjus įgyvendinti planus atitinkamos valstybių narių sistemos veikė ne visu pajėgumu, o tai kelia riziką EGADP išlaidų tvarkingumui ir ES finansinių interesų apsaugai. Taip pat nustatėme, kad kontrolės tarpinės reikšmės labai skiriasi savo išsamumu ir reikalavimais, nors tam nėra jokio tinkamo pagrindimo;
- f) tebėra trūkumų valstybių narių ataskaitų teikimo ir kontrolės sistemose. Be to, nustatėme horizontalųjį probleminį klausimą, susijusį su ribotomis galimybėmis gauti duomenų apie tikruosius užsienio bendrovių savininkus. Taip yra todėl, kad nėra centralizuotos ES duomenų bazės, kurioje būtų pateikiami išsamūs duomenys apie visus tikruosius ES registruotų bendrovių savininkus.

Taip pat peržiūrėjome, kaip Ekonomikos ir finansų reikalų generalinio direktorato (ECFIN GD) metinėje veiklos ataskaitoje (MVA) pateikta informacija apie EGADP 2022 m. išlaidų tvarkingumą ir tai, kaip ši informacija pateikta MVVA. Mūsų nustatyti faktai ir išvados skiriasi nuo ECFIN GD leidimus suteikiančio pareigūno pateikto pareiškimo.

Tarpinės reikšmės, kuri nebuvo patenkinamai pasiekta, pavyzdys

Graikijos tarpinė reikšmė 42 „Elektrinių transporto priemonių įkrovimo stotelės. Teisinės sistemos įsigaliojimas“

Graikijos tarpinės reikšmės aprašymas Tarybos įgyvendinimo sprendime:

„Įsigalioję visi Įstatyme Nr. 4710/2020 numatyti ministrų sprendimai, kuriuos pasirašė aplinkos ir energetikos ministras, infrastruktūros ir transporto ministras, vidaus reikalų ministras ir finansų ministras ir kuriais organizuojama elektrinių transporto priemonių rinka, daugiausia dėmesio skiriant įkrovimo paslaugų rinkai ir mokestinėms paskatoms perkant elektrines transporto priemones ir įrengiant elektrinių transporto priemonių įkrovimo infrastruktūrą“.

Pirminės teisės akte buvo numatyta, kad įsigalios dvylika ministrų sprendimų, kurių reikia elektrinių transporto priemonių rinkai organizuoti. Nustatėme, kad tarpinė reikšmė nebuvo patenkinamai pasiekta, nes mokėjimo metu dar nebuvo įsigalioję trys ministrų sprendimai (dėl nuobaudų rinkos dalyviams, reikalavimų įkrovimo stotelėms tradicinėse gyvenvietėse ir elektrinių transporto priemonių technikų mokymo).

Ką rekomenduojame

Rekomenduojame Komisijai:

- patobulinti preliminarinius vertinimus ir *ex post* auditus:
 - savo preliminariniuose vertinimuose ir *ex post* audituose tikrinti, ar laikomasi tinkamumo finansuoti laikotarpio ir principo, pagal kurį finansavimu negali būti pakeistos periodinės nacionalinio biudžeto išlaidos;
 - peržiūrėti savo *ex post* auditų procedūras, kad būtų numatytos patikros, kurių metu būtų tikrinama, ar audituotos siektinos reikšmės, kurios anksčiau įvertintos kaip pasiektos, nebuvo atšauktos;
- remiantis EGADP įgyvendinimo metu įgyta patirtimi, patikrinti, ar peržiūrečiuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose visos tarpinės reikšmės ir siektinos reikšmės yra aiškiai apibrėžtos ir ar į tarpines reikšmes ir siektinas reikšmes įtraukti visi pagrindiniai priemonės elementai.

*Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie mūsų atliktą Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės auditą pateikta **2022 m. metinės ataskaitos** 11 skyriuje.*

Europos plėtros fondai

Iš viso: 2,4 mlrd. EUR

Ką auditavome

Europos plėtros fondai (EPF) įsteigti 1959 m. Jie buvo pagrindinė priemonė, nesusijusi su ES bendroju biudžetu, pagal kurią ES iki 2020 m. pabaigos finansavo vystomąjį bendradarbiavimą su Afrikos (Užsachario Afrikos), Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalims ir regionais bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT). 11-asis EPF apima 2014–2020 m. DFP. ES ryšius su AKR šalimis ir UŠT reglamentuojantis pagrindas buvo 2000 m. birželio 23 d. 20 metų laikotarpiui Kotonu pasirašytas *partnerystės susitarimas*. Šiuo metu jo nuostatų taikymas pratęstas iki 2023 m. birželio 30 d. Pagrindinis EPF tikslas – sumažinti ir galiausiai panaikinti skurdą, vadovaujantis pagrindiniu vystomojo bendradarbiavimo tikslu, nustatytu SESV 208 straipsnyje. 2021–2027 m. DFP vystomojo bendradarbiavimo pagalba AKR šalims ir regionams įtraukta į Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“ (KVTBP „Globali Europa“), o bendradarbiavimas su UŠT įtrauktas į [Sprendimą dėl užjūrio asociacijos, įskaitant Grenlandiją](#). Tačiau 9-asis, 10-asis ir 11-asis EPF nėra įtraukti į ES bendrąjį biudžetą. Iki jų užbaigimo jie toliau įgyvendinami atskirai ir dėl jų teikiamos atskiros ataskaitos.

Beveik visas EPF valdymas tenka Komisijai (INTPA GD). Nedidelę 2022 m. EPF mokėjimų dalį (5 %) valdė ECHO GD.

2022 m. mūsų audituotų išlaidų šioje srityje vertė iš viso sudarė 3,0 milijardo eurų. Šios išlaidos susijusios su 9-uju, 10-uju ir 11-uju EPF ir jos buvo vykdomos 78 šalyse taikant daugybę įvairių metodų, pavyzdžiui, darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutartis, dotacijas, paramą biudžetui, programų sąmatas, susitarimus dėl įnašo ir įgaliojimo susitarimus.

Ką nustatėme

Nustatėme, kad finansinėse ataskaitose nebuvo reikšmingų išskraipymų.

Pajamų operacijose nebuvo reikšmingo klaidų lygio.

Mūsų nuomonė dėl 2022 finansinių metų išlaidų yra neigiama.

Audituojama suma	Paveikta reikšmingo klaidų lygio?	Įvertintas labiausiai tikėtinas klaidų lygis
3,0 mlrd. EUR	Taip	7,1 % (2021 m. – 4,6 %)

Tam, kad atliktume operacijų tvarkingumo auditą, patikrinome 140 operacijų, kurios yra reprezentatyvios visų EPF išlaidų rūšių atžvilgiu (visi mokėjimai buvo atlikti per INTPA GD), imtį. Ją sudarė 27 operacijos, susijusios su Skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondu, 98 operacijos, kurioms leidimą suteikė 20 ES delegacijų, ir 15 operacijų, kurias patvirtino Komisijos būstinė. Operacijose nustatę klaidų, išanalizavome pagrindines priežastis, kad nustatytume galimus trūkumus.

Iš 140 mūsų tikrintų operacijų 57-iose (40,7 %) buvo klaidų. Remdamiesi 48 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis, vertiname, kad klaidų lygis yra 7,1 %. Trys dažniausiai pasitaikančios klaidos buvo šios: nepatirtos išlaidos (51 %), netinkamos finansuoti išlaidos (24 %) ir rimti viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai (16 %).

Kaip ir anksčiau, Komisija ir jos įgyvendinantieji partneriai daugiau klaidų padarė operacijose, susijusiose su programų sąmatomis ir dotacijomis, susitarimais dėl įnašo ir įgaliojimo susitarimais su paramą gaunančiomis šalimis, tarptautinėmis organizacijomis ir valstybių narių agentūromis, palyginti su kitomis paramos formomis (pavyzdžiui, darbų, prekių ir paslaugų sutartimis). Iš 99 mūsų tikrintų šio tipo operacijų 46-iose buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų; jos sudarė 86 % įvertinto klaidų lygio.

Nepatirtų išlaidų pavyzdys: ES delegacijų kontrolės sistemų, susijusių su išankstinio finansavimo patvirtinimu, trūkumai

Vienoje šiais metais applankytoje ES delegacijoje nustatėme, kad šešios iš devynių mūsų audituotų operacijų buvo paveiktos to paties tipo klaidų. Komisija patvirtino išankstinio finansavimo operacijas remdamasi paramos gavėjo deklaruotomis išlaidomis, kurių bendra suma – 11 milijonų eurų. Mūsų patikros atskleidė, kad faktinės susijusių projektų išlaidos buvo 3,8 milijono eurų. 7,2 milijono eurų skirtumą sudarė įsipareigojimai, su kuriais susijusios sumos dar nebuvo išleistos. Todėl laikėme, kad šios išlaidos nebuvo patirtos ir todėl nėra tinkamos finansuoti.

Tai, kad šių klaidų nustatėme dviejuose trečdaliuose mūsų audituotų operacijų, rodo delegacijos vidaus kontrolės sistemų, skirtų išankstiniam finansavimui patvirtinti, veikimo trūkumą.

Kaip ir ankstesniais metais, kai kurios tarptautinės organizacijos vėlavo mums pateikti prašomus dokumentus, todėl atitinkamai vėlavome atlikti savo darbą. Šios organizacijos suteikė tik ribotą prieigą prie dokumentų, (pavyzdžiui, tik skaitymo formatu), o tai trukdė mūsų audito planavimui, vykdymui ir kokybės kontrolei. Šie sunkumai išliko nepaisant Komisijos pastangų juos išspręsti nuolat bendraujant su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis.

INTPA GD atliktas LKL tyrimas

2022 m. INTPA GD 11-ąjį likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimą pavedė atlikti išorės rangovui. Tyrimo tikslas – įvertinti klaidų, kurios nebuvo aptiktos vykdant visas INTPA GD valdymo patikras, kurių paskirtis – užkirsti kelią tokioms klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti visoje jo atsakomybės srityje, skaičių, kad būtų galima padaryti išvadą dėl tų patikrų veiksmingumo.

2022 m. LKL tyrime INTPA GD naudojo 480 operacijų imties dydį, kaip ir ankstesniais metais (kai kurių į imtį įtrauktų operacijų vertė buvo didesnė už *imties intervalą*, todėl galutinis imties dydis buvo 407 operacijos). Tyrime apskaičiuota, kad bendras LKL yra 1,15 %, t. y. mažesnis už Komisijos nustatytą 2 % *reikšmingumo ribą* septintus metus iš eilės.

LKL tyrimas nėra *patikinimo užduotis* arba auditas; jis grindžiamas INTPA GD pateikta LKL metodika ir vadovu. Mūsų ankstesnėse metinėse ataskaitose dėl EPF jau buvo aprašyti šių tyrimų trūkumai, dėl kurių galėjo būti nustatytas per žemas LKL lygis.

Peržiūrėjome 2022 m. LKL tyrime taikytą skaičiavimo metodą ir nustatėme, kad didelės vertės vienetų ekstrapoliavimo metodika nebuvo pakankamai aiški. Todėl išorės rangovas iš imties neteisingai ekstrapoliavo didelės vertės vienetus (t. y. tuos, kurių vertė didesnė už imties intervalą). Manome, kad LKL buvo nurodytas per žemas. Mūsų skaičiavimais jis siekia 1,35 %.

2022 m. MVA apžvalga

2022 m. MVA generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime nepateikta jokių išlygų. Mūsų nuomone, tai, kad 2022 m. MVA nepateikta išlygų, yra nepagrįsta ir iš dalies susiję su LKL tyrimo ribotumu.

Dėl neteisingo didelės vertės vienetų ekstrapoliavimo su netiesioginiu valdymu su trečiosiomis organizacijomis susijusių išlaidų klaidų lygis viršijo 2 % *reikšmingumo ribą*. Todėl Komisija turėjo pateikti išlygą dėl šios išlaidų kategorijos, kuri sudaro 42,7 % atitinkamų INTPA GD išlaidų.

Ką rekomenduojame

Rekomenduojame Komisijai:

- o patikrinti, ar visi veiklą užbaigusią EPF apskaitos likučiai yra patvirtinti ir ar metinėse finansinėse ataskaitose pateikta informacija yra laiku atnaujinama;
- o patikrinti, ar išankstinis finansavimas ir sąskaitos faktūros yra patvirtinami laiku;
- o imtis tinkamų priemonių siekiant patobulinti ES delegacijų kontrolės sistemas, kad sumos, kurios dar nebuvo panaudotos, bet deklaruotos kaip patirtos išlaidos, būtų nustatytos prieš atliekant mokėjimus arba prieš patvirtinant išlaidas;
- o dar kartą pakartoti pagal ES projektus teikiamos paramos gavėjams, kad jie turi laikytis su PVM tinkamumu finansuoti susijusių sutartinių sąlygų, ir atlikti patikras, būtinas siekiant užtikrinti, kad atskaitomas PVM nebūtų priskiriamas projektams;
- o prieš patvirtinant išlaidas atsižvelgti į visą turimą techninę ir finansinę informaciją, kad būtų užkirstas kelias klaidoms arba jos būtų aptiktos ir ištaisytos;
- o patobulinti LKL tyrimui naudojamą metodiką, kad didelės vertės vienetai būtų ekstrapoliuojami tinkamai, ir patikrinti, ar rangovas ją taiko tinkamai.

Norite sužinoti daugiau? Išsami informacija apie mūsų atliktą EPF auditą pateikta [2022 m. metinėje atskaitoje](#) dėl iš 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų finansuojamos veiklos.

Bendra informacija

Europos Audito Rūmai ir jų darbas

Audito Rūmai yra nepriklausomas ES išorės auditorius. Mūsų būstinė yra Liuksemburge ir pas mus dirba apie 900 darbuotojų iš visų ES valstybių narių. Mūsų misija – padėti gerinti ES administravimą ir finansų valdymą, skatinti atskaitomybę ir skaidrumą, taip pat atlikti nepriklausomo ES piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį. Mūsų audito ataskaitos ir nuomonės yra labai svarbi ES atskaitomybės grandinės sudedamoji dalis. Jos naudojamos reikalaujant atskaitomybės iš tų, kurie yra atsakingi už įvairių ES sričių politikos ir programų įgyvendinimą: Komisijos, kitų ES institucijų ir įstaigų ir valstybių narių administravimo subjektų. Įspėjame apie riziką, teikiame patikinimą, nurodome trūkumus ir gerosios praktikos pavyzdžius, teikiame rekomendacijas ES politikos formuotojams ir teisės aktų leidėjams, kaip pagerinti ES politikos sričių ir programų valdymą. Savo darbu užtikriname, kad Europos piliečiai žinotų, kaip panaudojami jų pinigai.

Tony MURPHY
Airija

Ladislav BALKO
Slovakija

Pietro RUSSO
Italiija

Baudilio TOMÉ MUGURUZA
Ispanija

Iliana IVANOVA
Bulgarija

Nikolaos MILIONIS
Graikija

Klaus-Heiner LEHNE
Vokietija

Bettina JAKOBSEN
Danija

Jan GREGOR
Čekija

Mihails KOZLOVS
Latvija

Ildikó GÁLL-PELCZ
Vengrija

Eva LINDSTRÖM
Švedija

Hannu TAKKULA
Suomija

Annemie TURTELBOOM
Belģija

Viorel ȘTEFAN
Rumunija

Ivana MALETIĆ
Kroatija

François-Roger CAZALA
Prancūzija

Joëlle ELVINGER
Liuksemburgas

Helga BERGER
Austrija

Marek OPIOŁA
Lenkija

Jorg Kristijan PETROVIČ
Slovēnija

Stef BLOK
Nyderlandai

George Marius HYZLER
Malta

Lefteris CHRISTOFOROU
Kipras

Laima Liucija ANDRIKIENĖ
Lietuva

Keit PENTUS-ROSIMANNUS
Estija

Pastaba: 2023 m. liepos mėn. duomenys.

Mūsų darbo rezultatai

Mes rengiame:

- o metines ataskaitas, kuriose daugiausia pateikiami finansinio ir atitikties audito, susijusio su ES biudžetu ir Europos plėtros fondais, rezultatai, taip pat biudžeto valdymo ir veiksmingumo aspektai;
- o specialiąsias ataskaitas, kuriose pateikiami atrinktų auditų, susijusių su konkrečiomis išlaidų ar politikos sritimis arba biudžeto ar valdymo klausimais, rezultatai;
- o specialiąsias metines ataskaitas dėl ES agentūrų, decentralizuotų įstaigų ir bendrųjų įmonių;
- o nuomones dėl naujų ar atnaujinamų teisės aktų, turinčių reikšmingą poveikį finansų valdymui (rengiamos kitos institucijos prašymu arba mūsų pačių iniciatyva);
- o apžvalgas, kuriose pateikiamas politikos sričių, sistemų, priemonių arba konkretesnių temų aprašymas arba informacija apie jas.

Trumpa mūsų patikinimo pareiškimui taikomo audito metodo apžvalga

Mūsų patikinimo pareiškime teikiamos nuomonės yra pagrįstos objektyviais įrodymais, gautais atliekant tarptautinius audito standartus atitinkančius audito testus.

Kaip nurodyta mūsų 2021–2025 m. strategijoje, 2021–2027 m. DFP laikotarpiu toliau plėtosime savo audito metodą ir naudosime turimus duomenis ir informaciją, kurie mums leis toliau teikti tvirtą patikinimą, grindžiamą Sutartyje nustatytais mūsų įgaliojimais, visapusiškai laikantis tarptautinių viešojo sektoriaus audito standartų.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Ar ES metinėse finansinėse ataskaitose pateikta išsami ir tiksli informacija?

Komisijos generaliniai direktoratai kasmet atlieka šimtus tūkstančių apskaitos įrašų, informaciją imdami iš daugybės įvairių šaltinių (įskaitant iš valstybių narių). Tikriname, ar apskaitos procesai vyksta tinkamai ir ar jų metu gaunami apskaitos duomenys yra išsamūs, teisingai įrašyti ir tinkamai pateikti ES finansinės būklės ataskaitose. Nuo 1994 m., kai pateikėme savo pirmąją nuomonę, atlikdami finansinių ataskaitų patikimumo auditą, taikome atestavimo metodą.

- Vertiname apskaitos sistemą, siekdami įsitikinti, kad ji sudaro tvirtą pagrindą patikimiems duomenims pateikti.
- Įvertiname pagrindines apskaitos procedūras, siekdami įsitikinti, kad jos taikomos teisingai.
- Atliekame apskaitos duomenų analitines patikras, siekdami įsitikinti, kad duomenys pateikti nuosekliai ir yra pagrįsti.
- Tiesiogiai tikriname apskaitos įrašų imtį, siekdami įsitikinti, kad atspindimos operacijos egzistuoja ir jos yra teisingai užregistruotos.
- Tikriname finansinės būklės ataskaitas, siekdami įsitikinti, kad jos teisingai atspindi finansinę padėtį.

Operacijų tvarkingumas

Ar ES finansinėse ataskaitose atspindimos su pajamoms ir išlaidoms priskirtais mokėjimais susijusios operacijos atitinka taisykles?

Iš ES biudžeto atliekama milijonai mokėjimų paramos gavėjams tiek ES, tiek visame pasaulyje. Didžiąją šių išlaidų dalį administruoja valstybės narės. Kad gautume reikiamus įrodymus, vertiname sistemas, pagal kurias administruojamos ir tikrinamos pajamos ir išlaidos (t. y. galutiniai mokėjimai ir avansų tvirtinimas), ir tikriname operacijų imtį.

Kai laikomasi atitinkamų tarptautinių audito standartų, peržiūrime ir pakartotinai atliekame patikras ir kontrolę, kurias vykdė už ES biudžeto įgyvendinimą atsakingi asmenys. Taigi visapusiškai atsižvelgiame į visas taisomas priemones, kurių buvo imtasi remiantis šiomis patikromis.

- Vertiname pajamoms ir išlaidoms skirtas sistemas, siekdami nustatyti jų veiksmingumą ir įsitikinti, kad operacijos yra tvarkingos.
- Sudarome operacijų statistines imtis ir taip savo auditoriams suteikiame detaliojo testavimo pagrindą. Išsamiai tikriname į imtį įtrauktas operacijas, taip pat galutinių paramos gavėjų (pavyzdžiui, ūkininkų, mokslinių tyrimų institutų, darbus ar paslaugas

viešosioms įstaigoms teikiančių įmonių) patalpose, siekdami gauti įrodymų, kad atspindimas įvykis yra tikras, tinkamai užregistruotas ir atitinka taisykles, pagal kurias atliekami mokėjimai.

- Analizuojame klaidas ir jas klasifikuojame kaip kiekybiškai įvertinamas arba ne. Operacijos yra paveiktos kiekybiškai įvertinamų klaidų, jei, remiantis taisyklėmis, neturėjo būti leidžiama atlikti mokėjimų. Ekstrapoliuojame kiekybiškai įvertinamas klaidas, kad nustatytume kiekvienos srities, dėl kurios atliekame specialų vertinimą, įvertintą klaidų lygį. Tada įvertintą klaidų lygį lyginame su 2 % reikšmingumo riba ir vertiname, ar klaidos yra paplitusios.
- Savo nuomonėse atsižvelgiame į šiuos vertinimus ir į kitą svarbią informaciją, pavyzdžiui, metines veiklos ataskaitas ir kitų išorės auditorių ataskaitas.
- Siekdami įsitikinti, kad visi mūsų nustatyti faktai yra teisingi, juos aptariame su valstybių narių institucijomis ir Komisija.

Koks yra mūsų audito metodas ir metodika, taikomi rengiant patikinimo pareiškimą dėl EGADP lėšų tvarkingumo?

- Pateikiame atskirą nuomonę dėl EGADP išlaidų tvarkingumo, kuri yra mūsų patikinimo pareiškimo dėl ES biudžeto dalis. Taip yra todėl, kad, mūsų nuomone, EGADP įgyvendinimo modelis yra kitoks ir tai yra laikina priemonė. Šia nuomone siekiame pateikti pakankamą patikinimą dėl mokėjimų ir patikinimo pareiškime pateikti išsamią šia nuomone pagrįstą informaciją (žr. [17 diagramą](#)).
- Didžiąją patikinimo dokumentų dalį rengiame atlikę pagrindinius testus ir priežiūros bei kontrolės sistemų vertinimą. Mūsų patikinimą papildo MVA ir MVVA, taip pat Vidaus audito tarnybos ataskaitos.
- Mūsų darbas atitinka tarptautinius audito standartus ir juo užtikrinama, kad mūsų audito nuomonės būtų pagrįstos pakankamais ir tinkamais audito įrodymais.

17 diagrama. Audito nuomonė dėl EGADP

Šaltinis: Audito Rūmai.

Visi mūsų dokumentai pateikti mūsų interneto svetainėje www.eca.europa.eu.
Daugiau informacijos apie audito procesą, vykdomą rengiant patikinimo
pareiškimą, pateikta mūsų **2022 m. metinės ataskaitos** 1.1 priede.

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2023

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika nustatyta [Audito Rūmų sprendime Nr. 6-2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenciją](#). Todėl paprastai pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi bet kokie padaryti pakeitimai. Asmenys, kurie pakartotinai naudoja Audito Rūmų turinį, neturi iškreipti pirminės prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius.

Būtina gauti papildomą leidimą, jei tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikiami trečiųjų asmenų kūriniai.

Gavus tokį leidimą, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi bet kokie naudojimo apribojimai.

Šias nuotraukas pakartotinai naudoti leidžiama, jei nurodomas autorių teisių subjektas, šaltinis ir, kai nurodyta, fotografų vardai ir pavardės:

P. 4 ir 69: © Europos Sąjunga, 2023; šaltinis: Europos Audito Rūmai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų:

P. 10: 2 diagrama parengta naudojant piktogramas iš [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Visos teisės saugomos.

P. 28: 1 lentelė parengta naudojant piktogramas iš [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Visos teisės saugomos.

P. 32: © [Getty Images](#), 2017 m. / Miorag Gajic.

P. 39: © [stock.adobe.com](#) / Bits and Splits.

P. 43: [AGEA](#) (nuosavybės teisės ir koregavimas), © [CGR SpA](#) (*Compagnia Generale Ripresearee*). Visos teisės saugomos.

P. 45: © [stock.adobe.com](#) / BillionPhotos.com.

P. 47: © [depositphotos.com](#).

P. 51: © [stock.adobe.com](#) / bluedesign.

P. 53: © [stock.adobe.com](#) / RioPatuca Images.

P. 56: © [stock.adobe.com](#) / Andrii Yalanskyi.

P. 68: 17 diagrama parengta naudojant piktogramas iš [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Visos teisės saugomos, krumpliaračio piktograma pakoreguota Audito Rūmų, © [stock.adobe.com](#) / Ramziia.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiesiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma.

Europos Sąjungos institucijų europa.eu domeno svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Audito Rūmų logotipo naudojimas

Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Audito Rūmų sutikimo.

Apie leidinį „2022 m. ES auditas trumpai“

Leidinyje „2022 m. ES auditas trumpai“ apžvelgiamos mūsų 2022 m. metinės ataskaitos dėl ES bendrojo biudžeto ir Europos plėtros fondų, kuriose pateikiame finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Taip pat įvertiname Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir teikiame atskirą nuomonę dėl jos išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo. Be to, šiame leidinyje apibendrinami pagrindiniai mūsų nustatyti faktai, susiję su pajamomis ir pagrindinėmis išlaidų iš ES biudžeto ir Europos plėtros fondų sritimis, taip pat nustatyti faktai, susiję su biudžeto ir finansų valdymu.

Išsamios ataskaitos pateikiamos svetainėje eca.europa.eu.

Europos Audito Rūmai yra nepriklausomas ES išorės auditorius. Mes įspėjame apie rizikos rūšis, teikiame patikinimą, nurodome trūkumus ir gerąją praktiką ir teikiame rekomendacijas ES politikos formuotojams ir teisės aktų leidėjams, kaip pagerinti ES politikos sričių ir programų valdymą. Savo darbu užtikriname, kad ES piliečiai žinotų, kaip panaudojami jų pinigai.

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Europos Sąjungos
leidinių biuras